

УДК 025.2./9:026:37(477)

№ 011U000238

Інв. №

Національна академія педагогічних наук України
Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В. О. Сухомлинського
(ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського)
04060, м. Київ-60, вул. М. Берлинського, 9
тел. (044) 440-35-48

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського,
доктор історичних наук, професор,
член-кореспондент НАПН України

_____ Л. Д. Березівська
„_____” _____ 2016 р.

ЗВІТ
ПРО НАУКОВО-ДОСЛІДНУ РОБОТУ
„ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА СТВОРЕННЯ ГАЛУЗЕВИХ
БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ
ДЛЯ ОСВІТЯНСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ”
(заключний)

Керівник НДР
провідний науковий співробітник,
доктор наук із соціальних комунікацій,
старший науковий співробітник

Т. В. Добко

(підпис)
(дата)

2016

Рукопис закінчено 9 грудня 2016 р.

Результати роботи розглянуто вченою радою ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського, протокол від 12 грудня 2016 р. № 15

СПИСОК АВТОРІВ

Керівник НДР

провідний науковий співробітник,
доктор наук із соціальних комунікацій,
старший науковий співробітник

Т. В. Добко

(підпис)

(дата)

Відповідальний виконавець

Завідувач відділу наукового формування
та опрацювання документних ресурсів

І. Г. Лобановська

(підпис)

(дата)

РЕФЕРАТ

Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України : звіт про НДР (заключний) / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; Т. В. Добко, І. Г. Лобановська . – Київ, 2016. – 125 с.

Нова парадигма освіти вимагає від бібліотек галузі нових теоретичних, організаційних, методичних і технологічних підходів до формування бібліотечно-інформаційних ресурсів і надання доступу до них. Маючи на меті їх розроблення й поглиблення, колектив науковців Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) протягом 2014–2016 рр. провів фундаментальне дослідження на тему „**Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України**”.

Мета дослідження – розроблення й поглиблення організаційних, теоретичних, методичних і технологічних засад формування бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України.

Об’єктом дослідження є процес створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України.

Методи дослідження – теоретичні (аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, аналогія, екстраполяція, моделювання, гіпотеза) та емпіричні (спостереження, опитування, рейтинг, вивчення продуктів діяльності досліджуваних, вивчення й узагальнення досвіду діяльності, експеримент).

Бібліотечно-інформаційні ресурси є сукупністю упорядкованих документів, які зберігаються у бібліотеці та призначені для задоволення інформаційних, науково-дослідних, освітніх і культурних потреб користувачів. Удосконалення інформаційного забезпечення користувачів неможливе без наукових досліджень походження, характеру та їх динаміки, переорієнтування роботи бібліотеки на напрями, що підвищують

ефективність доступу до інформації та забезпечують розширення переліку послуг.

У ході виконання НДР розроблено й теоретично обґрунтовано структуру та основні напрями створення понятійно-категоріального апарату науково-дослідної роботи.

Дібрано й ґрунтовно проаналізовано джерельну базу з теми дослідження. Здійснено науковий аналіз документопотоку з питань формування та використання інформаційних ресурсів у бібліотеках України протягом 2010–2015 рр. Проведений аналіз продемонстрував різноманіття тем публікацій і напрямів досліджень, дав змогу простежити, наскільки розробленими були питання роботи з ІР, а також виявити ряд проблем, які потребують подальшого висвітлення і, по можливості, розв’язання.

Одним із центральних понять інформаційної науки і практики є поняття інформаційної потреби – потреби користувача інформації в отриманні будь-яких даних, повідомлень, фактів для розв’язання проблем, пов’язаних з науковою або практичною діяльністю. Інформаційні потреби за своєю природою не є статичними, вони постійно змінюються під впливом зовнішнього середовища, конкретизації завдань, уточнення й зміни напрямів, методик та інструментарію наукового та виробничого пошуку.

У процесі проведення НДР з’ясовано, що в комплектуванні фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського основоположним є принцип профілювання. Його визначають насамперед завдання й розвиток освіти та педагогічної науки в Україні, напрями діяльності установ НАПН України, тип бібліотеки, структура її фонду, категорії користувачів. Проаналізовано теоретичну базу з питань способів та джерел документопостачання галузевої бібліотеки в сучасних економічних умовах.

Досліджено питання зберігання бібліотечного фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. З’ясовано деякі традиційні й інноваційні підходи у цьому питанні.

Розроблено організаційно-технологічні засади і методи гармонізації традиційних і електронних галузевих інформаційних ресурсів. У процесі дослідження з'ясовано, що гармонізація є важливим чинником, який сприяє інформатизації процесів наукової та управлінської діяльності в галузі, спрямованій на практичні завдання модернізації науки та освіти в Україні.

Розглянуто новітні технології для удосконалення обслуговування користувачів та їх застосування, питання формування електронних бібліотек, зокрема формування Наукової педагогічної електронної бібліотеки ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Розв'язання проблем гармонізації традиційних і електронних галузевих інформаційних ресурсів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського здійснено через формування цифрових колекцій.

На основі парадигми інформаційного суспільства теоретично обґрунтовано доцільність та актуальність використання веб-порталу як засобу гармонізації традиційних і електронних галузевих інформаційних ресурсів; визначено підхід до побудови веб-порталу й інтегрування його з інформаційними системами підтримки традиційних та електронних галузевих інформаційних ресурсів в єдиному веб-середовищі.

Досліджено можливості використання „хмарних технологій” для створення електронного наукового періодичного видання „Наукові праці ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”. Створено сайт видання у межах проекту „Наукова періодика України”.

Розроблено наукові засади аналітико-синтетичного опрацювання вхідного документного потоку до сукупного фонду освітянських бібліотек. У процесі дослідження охарактеризовано ППМ, використовувані для розкриття змісту документів: класифікаційну, предметизаційну та дескрипторну. Обґрунтовано думку, що в складі лінгвістичного забезпечення інформаційно-пошукової системи має бути хоча б одна вербальна і одна класифікаційна ППМ.

Досліджено питання авторитетного контролю, а також розкрито його роль в уніфікуванні бібліографічних записів, що допомагає уникненню

помилки під час створення баз даних і розширенню пошукових можливостей електронного каталогу (ЕК). Уперше досліджено питання формування й використання авторитетних файлів колективних авторів, індивідуальних авторів і предметних заголовків у провідних освітянських бібліотеках України.

Обґрунтовано потребу в кооперуванні роботи провідних освітянських бібліотек України у створенні зведених баз даних для надання користувачам оперативного доступу до наукової інформації.

Розкрито зміст галузевого інформаційного ресурсу через створення бібліографічної продукції. Уперше досліджено бібліотечно-інформаційний ресурс підручників і навчальних посібників з природничо-математичних предметів для початкових і середніх навчальних закладів (1918–1945 рр.) з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Виявлено здобутки методичної науки для творчого використання в процесі сучасного підручникотворення. Здійснено наукове опрацювання документів ХІХ – поч. ХХ ст. з фонду рідкісних видань, зокрема іноземних.

Розроблено науково-методичні засади забезпечення діяльності мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України. Узагальнено статистичну інформацію, отриману від провідних освітянських бібліотек, продовжено роботу з визначення рейтингу основних показників їх діяльності. Уперше проаналізовано наукову діяльність бібліотек вишів педагогічного та інженерно-педагогічного профілів. Досліджено представлення сайтів провідних освітянських бібліотек у всесвітній мережі Інтернет.

Розроблено комплекс організаційно-управлінських документів для забезпечення діяльності мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України. Визначено пріоритетні напрями подальшого розвитку бібліотечно-інформаційного комплексу як соціокультурного об'єкта та основні тенденції його функціонального і технологічного оновлення.

Оприлюднення кінцевих результатів дослідження здійснено у 2016 р. на міжнародній науково-практичній конференції **„Організація і методика**

створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України”. Мета наукового форуму полягала в аналізі теоретичних, науково-методичних та організаційних засад щодо створення бібліотечно-інформаційних ресурсів на базі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського спільно з провідними освітянськими бібліотеками на засадах кооперування й координування, висвітленні практичних результатів, окресленні перспектив розвитку формування ІР у подальшому й забезпечення вільного та багатоаспектного доступу до них.

У межах конференції 18 листопада 2016 р. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського за сприяння МОН України та НАПН України проведено Всеукраїнський форум „Місія бібліотек навчальних закладів у національно-патріотичному вихованні дітей та молоді”.

Маючи на меті впровадження в практику теоретичних, методичних і організаційних засад вище зазначеної НДР, підготовлено збірник „**Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Вип. 5 Організація і методика створення корпоративних інформаційних ресурсів для освітянської галузі України**”, до якого увійшли матеріали за результатами виконання НДР „Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України” (2014–2016 рр.), а також доповіді, виголошені на міжнародній науково-практичній конференції „**Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України**” (17–18 листопада 2016 року, Київ).

Вагомим результатом НДР стала підготовка колективної монографії „**Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України**”. Концептуальні положення монографії мають стати методологічним підґрунтям для подальших досліджень проблем інноваційного розвитку освітянських бібліотек як важливого складника освітнього середовища.

Наукова новизна завершеного дослідження полягає в розробленні засад формування бібліотечно-інформаційних ресурсів з урахуванням галузевих особливостей і створення єдиного інформаційного простору науково-освітнього комплексу в умовах інноваційних змін.

Ступінь упровадження – наукову продукцію адресно розповсюджено в мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України для практичного втілення результатів НДР у процесі інформаційного забезпеченні фахівців у галузі освіти.

Соціальний ефект упровадження результатів НДР – одержані наукові результати мають вагоме теоретичне, науково-методичне, а також практичне значення для розвитку галузевого бібліотекознавства, бібліографознавства, інформаційної діяльності, педагогічного джерелознавства, а також для трансформування освітянських бібліотек у базові документно-комунікаційні комплекси – складову частину національного інформаційного середовища – для повноцінного інформаційного забезпечення інноваційного розвитку вітчизняної освіти, педагогічної науки і практики.

Галузь застосування – ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, мережа освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, бібліотеки інших систем і відомств.

Практичне значення отриманих результатів – отримані наукові результати мають вагоме теоретичне, науково-методичне, а також практичне значення для розвитку галузевого бібліотекознавства, інформаційної діяльності, формування галузевого сегменту з педагогічної та психологічної наук у національному інформаційному просторі нашої держави та повноцінному інформаційному забезпеченні інноваційного розвитку національної освіти, вітчизняної педагогічної науки і практики.

Економічна ефективність – поліпшення формування бібліотечно-інформаційних ресурсів і способів доступу до них у провідних освітянських бібліотеках України, модернізація науково-інформаційної діяльності

книгозбірень мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України в умовах інноваційних змін.

Прогнозні припущення щодо розвитку об'єкта дослідження – інтенсифікація науково-дослідної діяльності, навчально-виховного процесу в освітянській сфері України через створення принципово нових можливостей для пошуку і використання наукової інформації

З огляду на здійснене ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського у майбутньому буде розробляти питання трансформації провідних книгозбірень мережі у базові документально-комунікаційні комплекси як складової частини національного інформаційного середовища. Для цього проводитиметься науковий аналіз ресурсів провідних бібліотек мережі, розроблятимуться наукові засади розкриття змісту галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів освітянського спрямування, досліджуватимуться особливості галузевих інформаційних потреб користувачів, розроблятимуться нові напрями проектної діяльності бібліотек галузі, створюватимуться умови для функціонування мережі освітянських бібліотек України на корпоративних засадах.

Ключові слова: галузевий бібліотечно-інформаційний ресурс, інтегрування бібліотечних ресурсів, гармонізація інформаційних ресурсів, „хмарні технології”, інформаційні потреби, користувачі бібліотек, інформаційне забезпечення, формування фонду, комплектування фонду, аналітико-синтетичне опрацювання документів, каталогізація, електронні каталоги, авторитетний контроль, авторитетні файли, індивідуальні автори, колективні автори, предметні заголовки, електронні бібліотеки, зведені бази даних, рідкісні видання, освітянські бібліотеки, бібліотечно-інформаційний комплекс, кооперування, координування, інтегрування, проектна діяльність, науково-методичне забезпечення.

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	3
ЗМІСТ	10
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	11
ПЕРЕДМОВА	12
ВСТУП.....	17
1 РОЗРОБЛЕННЯ НАУКОВИХ ЗАСАД АНАЛІЗУ ЗМІСТУ ГАЛУЗЕВИХ БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ОСВІТЯНСЬКОГО СПРЯМУВАННЯ	24
1.1 Терміносистема дослідження	24
1.2 Джерельна база дослідження.....	26
1.3 Стан розроблення проблеми формування бібліотечно-інформаційних ресурсів.....	26
2 ВИЯВЛЕННЯ Й НАУКОВИЙ АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ГАЛУЗЕВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТРЕБ КОРИСТУВАЧІВ ЯК ЧИННИКА ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТЯНСЬКОЇ ГАЛУЗІ	28
3 РОЗРОБЛЕННЯ Й ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ ТРАНСФОРМАЦІЇ МЕРЕЖІ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК У БАЗОВІ ДОКУМЕНТАЛЬНО-КОМУНІКАЦІЙНІ КОМПЛЕКСИ ГЛОБАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	32
3.1 Формування фонду бібліотеки	32
3.2 Розроблення організаційно-технологічних засад і методів гармонізації традиційних і електронних галузевих інформаційних ресурсів.....	36
3.3 Розроблення наукових засад аналітико-синтетичного опрацювання вхідного документного потоку до сукупного фонду освітянських бібліотек	39
3.4 Формування бібліотечно-інформаційного ресурсу рідкісних і цінних видань.....	48
4 РОЗРОБЛЕННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ЗАСАД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МЕРЕЖІ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК МОН УКРАЇНИ ТА НАПН УКРАЇНИ	51
НАУКОВА ПРОДУКЦІЯ.....	61
Монографія	61
Збірники наукових праць.....	61
НАУКОВО-ВИРОБНИЧА ПРОДУКЦІЯ	61
ДОВІДКОВА ПРОДУКЦІЯ.....	62
ІНШЕ	63
СТАТТІ.....	66
ТЕЗИ.....	91
ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ.....	110
ВИСНОВКИ.....	112
РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	120
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	123

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

АБІС	— автоматизована бібліотечно-інформаційна система
АФ	— авторитетний файл
БД	— база даних
БЗ	— бібліографічні записи
ВНЗ	— вищі навчальні заклади
ДНПБ	— Державна науково-педагогічна бібліотека
ДСТУ	— державний стандарт України
ЕБ	— електронна бібліотека
ЕК	— електронний каталог
ЗвБД	— зведена база даних
ІА	— індивідуальні автори
ІГІР	— інтегрований галузевий інформаційний ресурс
ІКТ	— інформаційно-комунікаційні технології
ІП	— інформаційні потреби
ІПМ	— інформаційно-пошукові мови
ІППО	— інститут післядипломної педагогічної освіти
ІПС	— інформаційно-пошукові системи
ІР	— інформаційні ресурси
КА	— колективні автори
МОН	— Міністерство освіти і науки
НАПН	— Національна академія педагогічних наук
НДР	— науково-дослідна робота
НПЕБ	— Наукова педагогічна електронна бібліотека
ПЗ	— предметні заголовки
ОРФ	— обмінно-резервний фонд
САБ	— система автоматизації бібліотек
ТЗ	— технічне завдання

ПЕРЕДМОВА

Головним завданням Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) є науково-інформаційне забезпечення розвитку вітчизняної педагогічної науки і практики, фахових потреб науковців і практиків освітянської галузі України, сприяння науковим дослідженням у галузі педагогіки, психології, методики викладання окремих навчальних дисциплін, упровадження досягнень науки і техніки у практику роботи навчальних закладів різних рівнів і їх структурних підрозділів – бібліотек, а також сприяння освіті й самоосвіті педагогічних, науково-педагогічних, бібліотечних кадрів, молоді, що навчається. Як галузевий науково-дослідний, науково-інформаційний, науково-методичний центр і структурний підрозділ НАПН України, бібліотека з 2000 року проводить науково-дослідну роботу з питань: формування національного галузевого інформаційного ресурсу в традиційній та електронній формі; системи науково-інформаційного забезпечення фахових інформаційних потреб науковців і практиків освітянської галузі України первинними і вторинними (бібліографічними, реферативними, оглядовими) документами на різних носіях інформації; впровадження в роботу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України інноваційних форм і методів роботи, зокрема, інформаційно-комунікаційних технологій, відповідної АБІС, створення сайтів, електронних каталогів, удосконалення роботи мережі бібліотек через кооперування діяльності та підвищення кваліфікації бібліотечних фахівців освітянської галузі України.

Все вище зазначене упродовж чотирнадцяти років послідовно досліджено колективом ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського у семи наукових проектах:

1. Концепція Державної науково-педагогічної бібліотеки України (науковий керівник – директор Державної науково-педагогічної бібліотеки України Рогова П. І., 2000 р.)
2. Створення, становлення і розвиток мережі освітянських бібліотек України (X–XX ст.) (науковий керівник – канд. іст. наук, директор Державної науково-педагогічної бібліотеки України Рогова П. І.; 2001–2005 рр.);
3. Інформаційне забезпечення освітянської галузі України (науковий керівник – канд. іст. наук, доцент ДАКККиМ Лутовинова В. І.; 2003–2007 рр.);
4. Теоретичні засади створення всеукраїнського інформаційного ресурсу з питань психолого-педагогічної науки і освіти в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В.О. Сухомлинського (науковий керівник – канд. іст. наук, с. н. с. Рогова П. І.; 2006–2010 рр.);
5. Науково-методичні та організаційні засади інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України (науковий керівник – канд. іст. наук, с. н. с. Інституту бібліографічних досліджень Національної бібліотеки України ім. Вернадського О. М. Яценко, 2008–2011 рр.);
6. Теоретичні та науково-практичні аспекти створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського (науковий керівник – канд. іст. наук, с. н. с. Рогова П. І.; 2011–2013 рр.);
7. Наукова організація інформаційної діяльності галузевого бібліотечного комплексу Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. сухомлинського (науковий керівник – канд. іст. наук, с. н. с., провідний наук. спів роб. Інституту біографічних досліджень НБУ ім. В. І. Вернадського О. В. Воскобойнікова-Гузєва, 2012–2014 рр.).

Основні результати НДР, а саме: теоретичні, організаційні й науково-методичні, висвітлено в наукових працях бібліотеки, монографіях, концепціях, методичних посібниках, інформаційно-аналітичних оглядах,

низці бібліографічних видань різних видів, електронних базах даних, зокрема:

1. Концепція розвитку Державної науково-педагогічної бібліотеки України. – Київ, 2001.
2. Організація роботи бібліотеки загальноосвітнього навчального закладу: [наук.-метод. вид.]. – Київ, 2002–2003.
3. Положення про мережу освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та АПН України. – Київ, 2003.
4. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського: п'ять років діяльності (2000–2004) : наук.-допом. бібліогр. покажч. – Київ, 2005.
5. Укладання друкованих каталогів книг із фондів бібліотек України, надрукованих гражданським шрифтом (XVIII – початку XX століття) : метод. посібник. – Київ, 2005.
6. Діяльність бібліотек обласних (міських) інститутів післядипломної педагогічної освіти у 2000–2004 рр. : інформ.-аналіт. огляд. – Київ, 2006.
7. Історія освітянських бібліотек України : наук. збірник. – Київ, 2006.
8. Концепція інформатизації мережі бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів України. – Київ, 2006.
9. Організаційно-управлінські документи для освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та Академії педагогічних наук України (2000–2005 рр.) : збірник. – Київ, 2006.
10. Освітянські бібліотеки України (II пол. XIX ст. –10-ті р. XX ст.) : наук.-допом. покажчик. – Київ, 2006.
11. Традиційні каталоги наукових бібліотек освітянської галузі: організація, ведення, редагування : метод. рек. – Київ, 2006.
12. Діяльність бібліотек вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації педагогічного та інженерно-педагогічного профілів України у 2006 році : інформ.-аналіт. огляд. – Київ, 2007.
13. Діяльність бібліотек обласних інститутів післядипломної

педагогічної освіти у 2005-2006 рр. : інформ.-аналіт. огляд. – Київ, 2007.

14. Діяльність бібліотек установ АПН України у 2006 р. : інформ.-аналіт. огляд. – Київ, 2007.

15. Діяльність Львівської обласної науково-педагогічної бібліотеки та Миколаївської науково-педагогічної бібліотеки у 2002–2006 рр. : інформ.-аналіт. огляд. – Київ, 2007.

16. Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського. Вип. 1. Науково-інформаційне забезпечення освітянської галузі України. – Київ, 2008.

17. Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Вип. 2. Всеукраїнський інформаційний ресурс з питань психолого-педагогічної науки і освіти: сучасний стан та шляхи розвитку. – Київ, 2010.

18. Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Вип. 3. Науково-методичні та організаційні засади інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України: стан та перспективи. – Київ, 2012.

19. Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Вип. 4. Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Вінниця, 2014.

20. Освітянські бібліотеки України в реалізації програми рівного доступу до якісної освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару. – Київ, 2008.

21. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського (1999–2009) : бібліогр. покажч. – Київ, 2009.

22. Зведений план науково-інформаційної й видавничої діяльності освітянських бібліотек України та основних заходів бібліотек, спрямованих на підвищення професійної майстерності бібліотечних працівників освітянської галузі України у ... році. – Київ, 2006–2009.

23. Рогова П. І. Педагогічні бібліотеки України (друга половина XIX –

20-ті рр. XX ст.) : монографія. – Київ, 2009.

24. Стратегія розвитку Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського на 2010–2015 рр. – Київ, 2009.

25. Упровадження в практику роботи бібліотек освітянської галузі ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання : метод. рек. – Київ, 2010.

26. Індексування документів ключовими словами : методичні рекомендації. – Київ, 2011.

Зазначене вище стало підґрунтям для розв’язання нової наукової проблеми щодо розроблення й поглиблення організаційних, теоретичних і технологічних засад формування інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу та його впровадження в освітянську галузь України.

ВСТУП

Фундаментальною ознакою сучасного суспільства – суспільства знань – є розвиток освіти й науки. Інноваційні процеси в цих галузях неможливі без їх повноцінного інформаційного забезпечення. Здійснити згадане можливо лише за умови формування галузевих інформаційних ресурсів, які мають бути вагомим сегментом світового інформаційного простору, підґрунтям соціально-економічного розвитку нашої держави, джерельною базою вітчизняної педагогічної науки. Саме тому розроблення науково обґрунтованих підходів, методів і напрямів формування бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України є нагальною потребою.

В універсумі людських знань бібліотечно-інформаційні ресурси займають особливе місце. Відображаючи певні фрагменти дійсності, представлені в документопотоці, через гностичні образи зафіксованих документів, через ідентифікацію їхніх текстів, а також через організацію документопотоків, бібліотечно-інформаційні ресурси виступають продуктом як матеріальної, так і духовної діяльності. Їхнє двоїсте становище в когнітивному просторі, то як самостійного продукту (нового знання), то як інфраструктури інтелектуального простору, змушує бібліотечне співтовариство по-новому досліджувати ціннісно орієнтований рівень окремих компонентів бібліотечно-інформаційних комунікацій. При цьому слід мати на увазі, що бібліокомунікація – це метасистема, елементи якої по-різному впливають як на світ документів, так і на світ потреб. Бібліокомунікація – це також поліструктурна система, що володіє безліччю різнопланових структур, взаємопов'язаних між собою єдністю цілей, але які розвиваються за власними законами.

Нова парадигма освіти вимагає від бібліотек галузі нових теоретичних, організаційних, методичних і технологічних підходів до формування бібліотечно-інформаційних ресурсів і надання доступу до них. Маючи на

меті їх розроблення й поглиблення, колектив науковців ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського протягом 2014–2016 рр. провів фундаментальне дослідження на тему **„Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України”**.

Мета дослідження – розроблення й поглиблення організаційних, теоретичних, методичних і технологічних засад формування бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України.

У процесі дослідження передбачалося розв’язання великої кількості різнопланових проблем, найважливішими з яких є:

- розроблення умов створення єдиного інформаційного простору науково-освітнього комплексу галузі;
- дослідження якісного та кількісного складу елементів інформаційної інфраструктури;
- визначення адекватності характеристик бібліотечно-інформаційних ресурсів структурі науково-освітнього комплексу і концептуальним положенням державної інноваційної та науково-освітньої політики.

Дослідження проведено за такими **напрямами**:

- розроблення наукових засад аналізу змісту галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів освітянського спрямування;
- виявлення і науковий аналіз особливостей галузевих інформаційних потреб користувачів як чинника формування системи бібліотечно-інформаційного забезпечення освітянської галузі;
- розроблення і теоретичне обґрунтування шляхів трансформації мережі освітянських бібліотек у базові документально-комунікаційні комплекси глобального інформаційного середовища;
- розроблення науково-методичних засад забезпечення діяльності мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України.

Відповідно до ТЗ і робочого плану виконано такі **завдання** НДР:

- проаналізовано джерельну базу й терміносистему з теми дослідження;

- виявлено рівень наукової розробленості проблеми бібліотечно-інформаційного забезпечення галузі освіти в Україні;
- проаналізовано особливості галузевих інформаційних потреб користувачів;
- розроблено організаційно-технологічні засади і методи гармонізації традиційних і електронних галузевих інформаційних ресурсів;
- розроблено наукові засади аналітико-синтетичного опрацювання вхідного документного потоку до сукупного фонду освітянських бібліотек;
- досліджено бібліотечно-інформаційний ресурс рідкісних і цінних видань для надання до нього доступу широкому колу освітян;
- розроблено науково-методичні засади забезпечення діяльності мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України;
- визначено пріоритетні напрями розвитку бібліотечно-інформаційного комплексу як соціокультурного об'єкта та основні тенденції його функціонального й технологічного оновлення.

Об'єктом дослідження є процес створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України.

Предметом дослідження є теоретичні, організаційні, технологічні й науково-методичні засади створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України.

В основу дослідження покладено такі **методологічні принципи**:

- **принцип комплексності**, що передбачає дослідження інформаційного простору в соціально-культурному контексті й у рамках різних дисциплін (бібліотекознавства, інформатики, культурології, теорії документних потоків);
- **гуманітарний принцип**, що дає змогу вирішувати проблеми соціального партнерства (бібліотека – суспільство, бібліотека – вищ, бібліотекар – користувач) в інформаційному просторі;
- **принцип оптимального співвідношення** ціннісних орієнтацій людини і конкретного освітнього, культурного та інтелектуального

середовища, що впливає на розвиток інтелектуального потенціалу як суспільства, так і особистості.

У ході виконання НДР були використані різноманітні **методи дослідження**, які застосовують у соціогуманітарних і соціокомунікативних науках, зокрема:

- *логіко-методологічний* – для аналізу існуючих інституційних структур науково-освітньої та бібліотечно-інформаційної діяльності;
- *ситуаційний і метод системного аналізу* для встановлення стадій, етапів розвитку, цілей бібліотечно-інформаційної діяльності в освітньому просторі;
- *соціологічний* – для вивчення певних типів комунікативної поведінки (зокрема інформаційної) та читацької активності окремих категорій споживачів інформації, їх установок на те або інше джерело, залежно від їх статусу в системі інтелектуального простору.

Здійснене дослідження має комплексний характер, що забезпечено участю в ньому, крім ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, провідних бібліотек галузі, зокрема наукових установ НАПН України та вишів педагогічного та інженерно-педагогічного профілю, об'єднаних у мережу освітянських бібліотек МОН України та НАПН України. Це дало змогу створити розподілену базу даних для моніторингу тенденцій розвитку бібліотечно-інформаційних ресурсів та інших компонентів структури інформаційного простору й інтелектуального середовища галузі.

Оприлюднення кінцевих результатів дослідження здійснено у 2016 р. на міжнародній науково-практичній конференції **„Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України”**, у роботі якої взяло участь понад 350 учасників, зокрема науковці ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, представники МОН України та НАПН України, директори й бібліотечні фахівці національних і державних бібліотек України, наукових установ, науково-педагогічні працівники ВНЗ різних регіонів України, науковці

Педагогічного музею України, завідувачі бібліотек обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти, методисти, бібліотекарі професійно-технічних і загальноосвітніх навчальних закладів, а також науковці з Польщі, Республіки Казахстан, Білорусі.

У рамках конференції відбулися засідання двох секцій: **„Інтегровані галузеві інформаційні ресурси: партнерство та ефективність”** та **„Наукові дослідження молодих учених: результати, проблеми, перспективи”**. На пленарному та секційних засіданнях виголошено 87 доповідей.

У ході наукової дискусії обговорено проблеми формування національного інформаційного простору, бібліотечно-інформаційного забезпечення освіти, менеджменту управлінської діяльності, інноваційних підходів в організації бібліотечної роботи, розвитку інформаційно-комунікаційної діяльності бібліотечних центрів тощо. Учасники конференції взяли активну участь в обговоренні виголошених доповідей і ухвалили рекомендації щодо здійснення заходів, спрямованих на розвиток та якісні зміни бібліотечно-інформаційної сфери.

У межах конференції 18 листопада 2016 р. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського за сприяння МОН України та НАПН України проведено Всеукраїнський форум **„Місія бібліотек навчальних закладів у національно-патріотичному вихованні дітей та молоді”**. Форум відбувся за участю представників Департаменту освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської адміністрації), Інституту проблем виховання НАПН України, Державної наукової установи Інституту модернізації змісту освіти МОН України, ККПНЗ „Київський міський будинок учителя”, Української бібліотечної асоціації, фахівців національних і державних бібліотек України, бібліотечних працівників обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти, вищих, професійно-технічних й загальноосвітніх навчальних закладів, методистів з бібліотечних фондів усіх областей України. Учасники форуму взяли активну участь в

обговоренні питань сучасних форм, змісту й технологій національно-патріотичного виховання, розвитку потенціалу бібліотек навчальних закладів щодо формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуттів вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку та захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, становлення її як правової, демократичної держави.

Маючи на меті впровадження в практику теоретичних, методичних і організаційних засад вище зазначеної НДР, опубліковано збірник **„Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Вип. 5 Організація і методика створення корпоративних інформаційних ресурсів для освітянської галузі України”**, до якого увійшли матеріали, підготовлені фахівцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського в процесі виконання НДР **„Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України”** (2014–2016 рр.), а також доповіді, виголошені на міжнародній науково-практичній конференції **„Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України”** (17–18 листопада 2016 року, Київ).

Вагомим результатом НДР стала підготовка колективної монографії **„Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України”**. У монографії подано аналіз стану розроблення проблеми та досліджено джерельну базу з питань формування бібліотечно-інформаційних ресурсів в Україні, висвітлено особливості галузевих інформаційних потреб користувачів і способи їх задоволення, визначено пріоритетні напрями розвитку бібліотечно-інформаційного комплексу як соціокультурного об'єкта та основні тенденції його функціонального і технологічного оновлення, висвітлено нові підходи до формування інформаційних ресурсів галузевої наукової бібліотеки через систему комплектування й наукового опрацювання фонду із застосуванням

технології авторитетного контролю даних, розглянуто систему електронних ресурсів бібліотеки, що включає Наукову електронну педагогічну бібліотеку (НПЕБ), веб-портал як засіб гармонізації традиційних і електронних інформаційних ресурсів, електронні послуги бібліотеки для формування єдиного інформаційного простору освітянських книгозбірень на засадах кооперування, висвітлено проблеми збереження й використання книжкових пам'яток (рідкісних і цінних видань) з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та мережі освітянських бібліотек України в епоху цифрових технологій, теоретично обґрунтовано шляхи трансформування освітянських бібліотек у базові документаційно-комунікаційні комплекси глобального інформаційного середовища. Концептуальні положення монографії мають стати методологічним підґрунтям для подальших досліджень проблем інноваційного розвитку освітянських бібліотек як важливого складника освітнього середовища.

Наукова новизна завершеного дослідження полягає в розробленні засад формування бібліотечно-інформаційних ресурсів з урахуванням галузевих особливостей і створення єдиного інформаційного простору науково-освітнього комплексу в умовах інноваційних змін.

1 РОЗРОБЛЕННЯ НАУКОВИХ ЗАСАД АНАЛІЗУ ЗМІСТУ ГАЛУЗЕВИХ БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ОСВІТЯНСЬКОГО СПРЯМУВАННЯ

1.1 Терміносистема дослідження

Бібліотеки як вагома складова частина інформаційного ресурсу країни відіграють важливу роль у науково-інформаційному забезпеченні інноваційного розвитку суспільства, поступово стаючи ефективною ланкою між глобальними масивами інформації та сучасним користувачем. Саме вони, здійснюючи кумуляцію, збереження й використання документованих знань, мають сприяти інтеграції країни до загальносвітового інформаційного простору. Сучасні тенденції вимагають від них нових теоретичних, методичних, організаційних і технологічних засад формування бібліотечно-інформаційних ресурсів і створення відповідних методів доступу до них.

Фахівці ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, що виконує функції головного наукового, інформаційного, організаційного, методичного та координаційного центру мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, з перших років існування книгозбірні приділяють увагу питанням формування та використання галузевих інформаційних ресурсів (ІР). Зважаючи на те, що сутність і зміст такого поняття, як „бібліотечно-інформаційні ресурси” в сучасному бібліотекознавстві не є остаточно визначеними, у ході дослідження проаналізовано законодавчу й нормативну базу України, словники, наукові праці, в яких подано формулювання цього терміну.

Зокрема, ДСТУ 5034:2008 „Науково-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять” характеризує ІР як „систематизоване зібрання документів, зафіксованих на паперових чи інших носіях інформації” [3, с. 10], а ДСТУ 7448:2013 „Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять” – як „систематизоване зібрання документів в інформаційних системах, призначене для забезпечення інформаційних

потреб користувачів інформації у визначеній сфері діяльності” [4, с. 3]. Цей же стандарт подає дефініцію „бібліотечні ресурси”, визначаючи їх як „упорядковані бібліотечні фонди документів на різних носіях інформації, бази даних, мережеві інформаційні ресурси, довідково-пошуковий апарат, матеріально-технічні засоби опрацювання, зберігання та передавання інформації” [4, с.3].

У ході дослідження визначено 3 підходи до поняття „бібліотечно-інформаційні ресурси”:

- з позиції структурної концепції бібліотечно-інформаційні ресурси – це компонент освітнього простору, пов’язаний відносинами з іншими його компонентами, такими як організаційні структури, що забезпечують функціонування ресурсів, засоби доступу та інформаційної взаємодії;
- з погляду функціональної концепції бібліотечно-інформаційні ресурси є складною організаційною системою, окремі параметри якої самотійно взаємодіють із зовнішнім середовищем і сукупність яких характеризує стан і зміни системи;
- з позиції казуальної концепції бібліотечно-інформаційні ресурси можуть бути представлені як динамічний об’єкт, який самотійно розвивається й самотійно відтворює умови свого існування.

У ході виконання НДР розроблено й теоретично обґрунтовано структуру та основні напрями створення понятійно-категоріального апарату науково-дослідної роботи, який на початковій стадії формується на підставі технічного завдання та поповнюється на наступних стадіях дослідження. Визначено основні перспективні способи оцінки рівня бібліотечно-інформаційного забезпечення наукової діяльності в освіті; встановлено зв’язки між поняттями „рівень” і „якість”, „забезпечення” та „обслуговування” тощо. Показано, що основні перспективні напрями бібліотечно-інформаційного забезпечення наукових досліджень в освіті базуються на інтеграції інформаційних ресурсів. Його формування й подальший розвиток слід виконувати з урахуванням сучасних словників і

тезаурусів, зокрема UNESCO IBE Thesaurus-99. Отже, варто налагодити моніторинг стану бібліотечно-інформаційного забезпечення наукових досліджень в галузі освіти з використанням методів і засобів контент-аналізу.

1.2 Джерельна база дослідження

Відповідно до завдань НДР у межах дослідження дібрано й ґрунтовно проаналізовано джерельну базу з теми дослідження. Зокрема здійснено науковий аналіз документопотоку з питань формування та використання інформаційних ресурсів у бібліотеках України протягом 2010–2015 рр. Розглянуто публікації, дібрані методом стратифікованої вибірки, присвячені бібліотечним фондам, каталогізації, електронним бібліотекам, он-лайн послугам та інформаційним потребам користувачів за напрямками: нормативно-правова база; дисертаційні дослідження; словники, монографії, методичні, практичні посібники, публікації в періодичних і продовжуваних виданнях; бібліографічні посібники; матеріали конференцій та семінарів. З'ясовано, що протягом зазначеного періоду в Україні у сфері інформації та формування ІР ухвалено 4 Закони України, 5 постанов та розпоряджень КМ України, 2 накази МКіТ України, 4 накази МОН України, 1 наказ МФ України, надано чинності 23 національним стандартам, що стосуються теми дослідження. Встановлено, що в країні за спеціальністю 27.00.03 за темами, що стосуються різних аспектів роботи з ІР, захищено 4 докторські та 17 кандидатських дисертацій; за спеціальністю 27.00.02 – 3 кандидатські дисертації. Аналізуючи авторську структуру, виявлено 349 авторів і укладачів, що зверталися до названих питань у зазначений період, і визначено найпродуктивніших із них.

1.3 Стан розроблення проблеми формування бібліотечно-інформаційних ресурсів

У ході дослідження з'ясовано, що теоретичне та методологічне забезпечення створення галузевого бібліотечно-інформаційного ресурсу – тема малодосліджена і недостатньо розроблена. Вона ґрунтується на теорії

фондознавства й теорії інформації, що розпочали активний розвиток у ХХ ст. На початку століття питання розвитку бібліотечних фондів та його документопостачання розробляли у своїх працях як всесвітньовідомі бібліотекознавці: П. Отле, М. Рубакін, Е. Балабанова, Л. Хавкіна, К. Рубинський, А. Покровський та ін., так і вітчизняні дослідники – Ю. Меженко, С. Сірополко, Ю. Григор'єв. У 1950–1980 рр. цією проблемою зайалися І. Фрумін, О. Чубар'ян, Ю. Столяров, В. Скворцов та ін.

Вітчизняні дослідники (В. Ільганаєва, С. Кулешов, М. Слободяник, А. Соляник, Л. Дубровіна, О. Онищенко, Н. Кушнарєнко, К. Селіверстова, О. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Чепурєнко та ін.) зробили вагомий внесок у розвиток наукового обґрунтування загального фондознавства. Проте їх дослідження були присвячені питанням загального фондознавства і лише частково розкривали процес формування галузевого інформаційного ресурсу. Перші спроби наукового осмислення галузевого фондознавства, зокрема з психолого-педагогічних питань, здійснили фахівці ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського – П. Рогова, Н. Мацібора, І. Лобановська, Л. Пономарєнко, Я. Чепурєнко, Ю. Артемов, В. Лутовинова, Н. Вараксіна, Л. Бондар та ін.

Проблемі формування інформаційних ресурсів в електронній формі приділяли увагу зарубіжні вчені та вітчизняні дослідники, зокрема А. Антопольський, Ф. Воройський, В. Глухов, А. Земсков, Т. Майстрович, Я. Шрайберг, Л. Костєнко, А. Чєкмар'єв, К. Лобузїна, О. Баркова, Д. Солов'яненко, Т. Павлуша, Т. Ярошенко та інші, але їхні праці присвячено загальним питанням створєння електронних ресурсів. У той же час теоретичні, організаційні та науково-методичні засади формування галузевого інформаційного ресурсу цими вченими розглянуто частково.

Проведений аналіз продемонстрував різноманїття тем публікацій і напрямів досліджень, здійснюваних книгозбірнями країни, дав змогу простєжити, наскільки розроблєними були питання роботи з ІР, а також виявити ряд проблем, які потребують подальшого висвітлення і, по

можливості, розв'язання. Це, зокрема, облік документів (у т. ч. електронних), доставляння обов'язкових примірників, збереження фондів, інструктивно-нормативні й методичні документи стосовно роботи з рідкісними виданнями, редагування каталогів, індексування (у т. ч. методичні рішення щодо визначення класифікаційних індексів за УДК), електронна доставка документів. Основні положення, багатий фактичний матеріал проаналізованої джерельної бази сприятиме, на нашу думку, новим науковим дослідженням з питань формування та використання ІР, забезпеченню впровадження інноваційних технологій в роботу книгозбірень, а також підвищенню професійної кваліфікації працівників бібліотек.

Отже, розроблення організаційних, теоретичних, науково-методичних засад формування галузевого бібліотечно-інформаційного ресурсу, що складатиметься з різних його видів, створений спільними зусиллями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського і мережею освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, є конче потрібним кроком у розвитку галузевого бібліотекознавства та інформаційної діяльності в державі.

2 ВИЯВЛЕННЯ Й НАУКОВИЙ АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ГАЛУЗЕВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТРЕБ КОРИСТУВАЧІВ ЯК ЧИННИКА ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ БІБЛІОТЕЧНО- ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТЯНСЬКОЇ ГАЛУЗІ

Сучасні педагогічні книгозбірні є центром накопичення й узагальнення універсуму галузевої інформації, що надходить із величезного масиву джерел, а також центром, який забезпечує наукові, освітні та самоосвітні інформаційні потреби науковців і практиків. Тому найважливішими завданнями в роботі освітянських бібліотек є не тільки формування бібліотечного фонду, його збереження й використання, а й вивчення галузових інформаційних потреб користувачів.

Змінюються підходи до вивчення користувачів бібліотеки. Тенденція розвивається від дослідження читацьких інтересів окремих соціально-

демографічних категорій користувачів бібліотек, що характерно для „доринкового” періоду, до суцільного моніторингу читацьких потоків, що є властивим для початкової стадії впровадження маркетингових бібліотечних досліджень, і до вибіркового, поглибленого обстеження груп користувачів, виходячи з цілеспрямованого, стратегічного підходу до керування бібліотекою.

Одним із центральних понять інформаційної науки і практики є поняття *інформаційної потреби* (ІП) – потреби користувача інформації в отриманні будь-яких даних, повідомлень, фактів для розв’язання проблем, пов’язаних з науковою або практичною діяльністю. Інформаційні потреби за своєю природою не є статичними, вони постійно змінюються під впливом зовнішнього середовища, конкретизації завдань, уточнення й зміни напрямів, методик та інструментарію наукового та виробничого пошуку.

Система визначення інформаційних потреб користувачів передбачає такі цілі: відстеження й оцінка відповідності надання інформаційних послуг інформаційним потребам користувачів; виявлення лакун у процесі інформаційного забезпечення, відстеження та дослідження змін у потребах; створення системи вибіркового розповсюдження інформації, що забезпечує задоволення індивідуальних інформаційних потреб; запровадження змін у наданні інформаційних послуг.

Для бібліотек важливо швидко реагувати на нові інформаційні запити користувачів, щоб уникнути множинних відмов. Саме тому слід вивчати інформаційні потреби користувачів, обираючи різноманітні методи досліджень. Знання про ІП важливі для комплектування, організації та зберігання фондів, у процесі інформаційного, бібліотечно-бібліографічного обслуговування споживачів інформації та на інших напрямках діяльності інформаційно-бібліотечних систем. Потреби споживачів інформації визначають форми та види їх обслуговування.

Найбільш поширеним і традиційним для виявлення інформаційних потреб різних груп користувачів є *анкетний метод*. Його позитивними

властивостями є масштабність в охопленні респондентів, що дає змогу проаналізувати великий масив даних і визначити колективні інформаційні потреби користувачів одного профілю. Одним з найоптимальніших наукових методів дослідження інформаційних потреб, який можна використати і для аналізу інформаційних замовлень читачів, і для аналізу використання електронних ресурсів, є *метод моніторингу*, що дає змогу вивчати використання як усього фонду, так і певної його частини. Мета такого дослідження полягає у визначенні ядра бібліотечного фонду (видання підвищеного попиту) або його частини, а також обсягу активної та пасивної частини фонду.

Основним сегментом користувачів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як структурної одиниці НАПН України є науковці, тому в межах НДР проведено дослідження з вивчення їхніх інформаційних потреб. Аналіз відповідей виявив, що найбільш затребуваними є документи з таких галузей знань, як педагогіка (88%), освіта (68%), психологія (52%). Науковці окреслили теми та надали інформацію щодо документів, яких, на їхню думку, недостатньо, запропонували поповнити фонд бібліотеки матеріалами ЮНЕСКО, документами з міжнародного розвитку освіти й педагогічної науки, іноземними педагогічними дослідженнями, науковими збірниками країн зарубіжжя, реферативними журналами з іноземних видань, іноземною літературою з питань спеціальної педагогіки й психоінклюзивної освіти тощо. Науковці зацікавлені в доступі до таких інформаційних ресурсів як дисертації з питань педагогіки і психології, рідкісні й цінні видання з питань педагогіки та психології (1850–1917 рр.), фахові періодичні видання (до 1917 р.). Вони виявляють також чималий інтерес до вторинної продукції з питань педагогіки та психології – бібліографічних покажчиків, які готує та пропонує бібліотека.

У межах НДР досліджено задоволення інформаційних потреб користувачів ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського в інформаційному ресурсі з питань освіти, педагогіки та психології, у результаті чого засвідчено,

що система інформаційно-бібліографічних послуг бібліотеки переважно відповідає потребам читачів. Разом із тим читачі визначили теми, що недостатньо представлено у фонді, виявили слабкі місця в наданні послуг, дали пропозиції щодо поліпшення роботи бібліотеки та підвищення якості обслуговування. Знайшла підтвердження думка, що бібліотека має розвиватися також як електронна, як інформаційний центр, як центр дистанційної доставки документів. Поєднання традиційних і електронних ресурсів визначає успішне задоволення інформаційних потреб користувачів, дає можливість сформувати новий стиль сучасної наукової бібліотеки. У процесі аналізу окреслено перспективи удосконалення роботи в цьому напрямі: активізувати роботу щодо популяризації веб-порталу бібліотеки, електронного каталогу, електронної доставки документів через активну демонстрацію користувачам переваг віртуального обслуговування, продовжувати формування інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу через кооперування мережі освітянських бібліотек, заповнити лакуни у фонді документами, яких не вистачає, формувати інформаційну культуру користувачів тощо.

З погляду актуальності й оперативності отримання інформації найбільшу цінність становлять періодичні видання, що є одним із основних активно затребуваних сегментів у величезному різноманітті фондів бібліотеки. В умовах обмеженого фінансування бібліотека не може повною мірою задовольнити інформаційні потреби користувачів у зарубіжній фаховій періодиці. Тому одним із способів розв'язання проблеми стали ресурси відкритого доступу, що дає можливість миттєво поширити нові результати досліджень. Протягом останніх років кількість журналів відкритого доступу в світі помітно зростає і на цей час перевищує 14 % їх загального обсягу. З урахуванням цих тенденцій фахівцями бібліотеки розпочато створення інформаційного повнотекстового каталогу он-лайнних зарубіжних періодичних видань з бібліотекознавства, бібліографознавства, мовознавства, психології, педагогіки та освіти. Аналіз звернень до

електронних ресурсів дав змогу виявити регулярність переглядів досліджуваного ресурсу, що свідчить про доцільність його створення на веб-порталі бібліотеки.

За результатами моніторингу визначено пріоритетні напрями підвищення ефективності обслуговування в електронному інформаційному середовищі. Щоб утримати свої позиції в сучасному інформаційно-комунікаційному просторі бібліотеки мають активно освоювати нові інформаційні технології, адже впровадження новітніх технологій у бібліотечну практику розширює можливості бібліотек, сприяє підвищенню рівня обслуговування користувачів. Важливим у цьому контексті є здійснення дистанційного обслуговування користувачів. Однією з таких послуг є „Електронна доставка документів” (ЕДД). За підсумками дослідження, можна стверджувати, що впровадження в бібліотеці новітніх інформаційних он-лайн послуг.

Результати дослідження дають підстави стверджувати, що застосування сучасних інформаційних технологій позитивно впливає на ефективність використання ресурсів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, дає змогу значно розширити межі традиційного бібліотечного обслуговування, підвищити рівень задоволення запитів користувачів та збільшити їх кількість, завдяки чому змінюється і позиція установи, переглядаються вимоги до бібліотечного сервісу, інформаційного забезпечення освітян.

3 РОЗРОБЛЕННЯ Й ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ ТРАНСФОРМАЦІЇ МЕРЕЖІ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК У БАЗОВІ ДОКУМЕНТАЛЬНО-КОМУНІКАЦІЙНІ КОМПЛЕКСИ ГЛОБАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА

3.1 Формування фонду бібліотеки

Функції сучасної бібліотеки трансформуються відповідно до запитів суспільства, але процеси, завдяки яким вона функціонує, залишаються незмінними. Так, важливим завданням бібліотеки залишається формування її

фонду відповідно до профілю установи та інформаційних потреб усіх категорій користувачів.

Відомо, що формування фонду бібліотеки значною мірою залежить від якості його комплектування. У процесі проведення НДР з'ясовано, що в комплектуванні фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського основоположним є принцип профілювання. Його визначають насамперед завдання й розвиток освіти та педагогічної науки в Україні, напрями діяльності установ НАПН України, тип бібліотеки, структура її фонду, категорії користувачів, більшість яких становлять науковці НАПН України та аспіранти, працівники освітніх установ, бібліотечні працівники, студенти.

Установлено, що документи для фонду галузевої наукової бібліотеки, як текстові, так і електронні, комплектують з вичерпною, відносною або довідковою повнотою. З вичерпною повнотою комплектують усі типи документів з педагогіки та психології, бібліотекознавства та бібліографознавства, офіційні, довідкові документи із загальних питань науки і культури, управління культурою, філософії, літературознавства, мовознавства, дозвілля; з відносною – документи із суміжних галузей знань, але в контексті задоволення навчально-виховного процесу та розвитку освіти та педагогічної науки. З довідковою повнотою (вибірково) орієнтовно на навчально-виховні програми комплектують офіційні, наукові, науково-популярні, довідкові, літературно-художні, образотворчі, картографічні та інші документи з гуманітарних, природничих, прикладних наук, медицини, сільського господарства. Так само комплектують кращі зразки рідкісних і цінних видань, що є національним надбанням України та світу.

Проаналізовано теоретичну базу з питань способів та джерел документопостачання галузевої бібліотеки в сучасних економічних умовах. Установлено, що проблема своєчасного та повноцінного документопостачання бібліотечних фондів є однією з пріоритетних у бібліотечному фондознавстві. З'ясовано, що кризовий стан систематичного поповнення складу фондів бібліотек України, спричинений розпадом

системи державного централізованого книгорозповсюдження, постійним недофінансуванням комплектування бібліотек, відсутністю єдиної інформаційної й технологічної платформи взаємодії видавничої, книготорговельної та бібліотечної галузей ускладнює якісне задоволення інформаційних потреб громадян, реалізацію їхніх конституційних прав на вільний доступ до інформації, призводить до поглиблення відставання країни в освоєнні новітніх науково-технічних і технологічних досягнень. Запропоновано перелік джерел і способів документопостачання галузевої бібліотеки в сучасних економічних умовах.

Виявлено, що сучасній системі комплектування притаманні такі риси: розмаїття джерел надходжень документів, широке використання Інтернету, автоматизація традиційних технологій комплектування. Охарактеризовано джерела комплектування фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, провідними серед яких є обов'язковий примірник документів, передплата, дари, книгообмін, книготорговельна мережа та отримання документів взамін загублених. Статистично доведено – одержання обов'язкового безоплатного примірника видань є найстабільнішим джерелом поповнення фонду книгозбірні в умовах дефіциту коштів на придбання документів.

Уперше проаналізовано оперативність наповнення фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського безоплатним обов'язковим примірником з питань педагогіки та психології для створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів і залежність його надходження від досконалості законодавчої бази України, взаємної узгодженості законів та інших актів, які б мали мати за мету реалізацію ст. 34 Конституції України, що гарантує громадянам вільний доступ до інформації. Виявлено недоліки законодавчої бази в Україні стосовно взаємодії законів про реєстрацію творів друку і доставляння обов'язкового примірника виробником. Актуальними є зміни в законодавстві України з питань інтелектуальної власності, зокрема Закону „Про авторське право і суміжні права”, до яких бібліотека має долучитися для поліпшення ефективності створення галузевих інформаційних ресурсів.

Вивчено та проаналізовано наявність у складі фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського навчальної та навчально-методичної літератури з питань національно-патріотичного виховання. Досліджено різні підходи до формування національно-патріотичної свідомості учнів з використанням видової різноманітності навчальної літератури фонду головної освітянської бібліотеки України. У ході дослідження та проведеного моніторингу встановлено, що практично всі види навчальної та навчально-методичної літератури з питань національно-патріотичного виховання представлено у фонді бібліотеки. Виявлено, що завдяки різноманітності видів навчальної та навчально-методичної літератури з цих питань користувачі-освітяни мають змогу отримувати комплексну інформацію для використання у вихованні національно свідомих громадян – патріотів України.

Досліджено питання комплектування бібліотек через обмінно-резервні фонди (ОРФ). Проаналізовано процеси, які активно сприяли організації обміну офіційними виданнями, міжурядові угоди, резолюції щодо організації бібліотечного документообміну в Україні в історичній ретроспективі. У ході дослідження та проведеного моніторингу встановлено, що ефективне проведення бібліотечного документообміну великою мірою залежить від нормативно-правового регулювання цього процесу, спрощення митних процедур при отриманні документів з-за кордону, періодичного перегляду поштових тарифів. Виявлено, що в Україні у сфері бібліотечного документообігу напрацьовано позитивний досвід в організації міжнародного книгообміну, його правової основи.

Досліджено питання зберігання бібліотечного фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. З'ясовано деякі традиційні й інноваційні підходи у цьому питанні. Обґрунтовано думку, що важливою складовою частиною роботи із забезпечення збереження фонду є його планова перевірка, через що цьому питанню в бібліотеці приділено велику увагу. Запропоновано застосовувати різні форми перевірки фонду залежно від поставлених завдань.

3.2 Розроблення організаційно-технологічних засад і методів гармонізації традиційних і електронних галузевих інформаційних ресурсів

У ході виконання НДР розроблено організаційно-технологічні засади і методи гармонізації традиційних і електронних галузевих інформаційних ресурсів. У процесі дослідження з'ясовано, що гармонізація є важливим чинником, який сприяє інформатизації процесів наукової та управлінської діяльності в галузі, спрямованій на практичні завдання модернізації науки та освіти в Україні.

Розглянуто новітні технології для удосконалення обслуговування користувачів та їх застосування, питання формування електронних бібліотек, зокрема формування Наукової педагогічної електронної бібліотеки (НПЕБ) ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, та надання доступу до них. Проаналізовано досвід вітчизняних і зарубіжних фахівців у галузі інформаційних систем; досліджено методологічні, організаційні й технологічні проблеми репрезентації електронних документів, способи їх розв'язання; розроблено теоретичні, організаційні, технологічні засади надання доступу віддаленим користувачам до електронних документів; визначено напрями і методи формування НПЕБ та їх упровадження в практику роботи мережі освітянських бібліотек МОН України і НАПН України.

Розв'язання проблем щодо організаційно-технологічних засад і методів гармонізації традиційних і електронних галузевих інформаційних ресурсів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського здійснено шляхом формування цифрових колекцій, сховища повнотекстових документів, створення й підтримки електронної бібліотеки, електронного каталогу на платформі системи автоматизації бібліотек (САБ) „ІРБІС64”. Це дає можливість доступу до електронної бібліотеки, електронного каталогу ДНПБ України

імені В. О. Сухомлинського через веб-браузер з будь-якого комп'ютера, підключеного до мережі Інтернет.

На основі парадигми інформаційного суспільства теоретично обґрунтовано доцільність та актуальність використання веб-порталу як засобу гармонізації традиційних і електронних галузевих інформаційних ресурсів; визначено підхід до побудови веб-порталу й інтегрування його з інформаційними системами підтримки традиційних та електронних галузевих інформаційних ресурсів в єдиному веб-середовищі; обґрунтовано підхід до автоматизованого наповнення веб-порталу.

Зasadничі принципи побудови галузевого порталу розглянуто з погляду технологічних засад, дизайну, формування контенту. Визначено, що технологічний принцип побудови галузевого порталу полягає в застосуванні технології Веб.2 і дотриманні веб-стандартів. Сучасний веб-дизайн базується на принципах акцентування, контрасту, балансування, вирівнювання, повторення й зручності сприймання. Особливість формування контенту галузевого порталу пов'язана з тим, що, з одного боку, портал містить вихідні документи і первинні інформаційні ресурси певної галузі, а з іншого – інтегрує дані з різних інформаційних систем, які функціонують в інформаційному середовищі галузі.

Для надання доступу до інформаційних ресурсів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського через веб-портал розроблено карту порталу, скоординовано його розроблення та введено в експлуатацію пілотний проект. У ході дослідження здійснено роботи щодо вибору й теоретичного обґрунтування методів моніторингу та аналізу змісту інтегрованих галузевих інформаційних ресурсів на веб-порталі, а також наукового аналізу відвідування веб-порталу для виявлення найбільш популярних ресурсів і розроблення рекомендацій щодо вдосконалення контенту. Запропоновано метод кількісного визначення відвідування веб-порталу та напрями підвищення його рейтингу. Дослідження виявило потребу розпочати створення нового порталу з визначення семантичного ядра, запровадити

контент-аналіз як складову процесів створення й моніторингу майбутнього порталу, забезпечити його реєстрацію в каталогах і рейтингах, а також здійснити інші заходи для підвищення рейтингу порталу, зокрема щодо розмитості тематики порталу, невідповідності пошукових запитів тематиці порталу, змісту важливих тегів тощо.

У 2016 р. впроваджено нову версію порталу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як засіб гармонізації традиційних і електронних галузевих інформаційних ресурсів. Портал підтримує режим двомовності (українська та англійська версії), головна сторінка містить суттєвіші компоненти: блок верхньої навігації, заголовок, головне меню, слайдер, інформаційні блоки, банери. Інформацію структуровано за розділами: Про бібліотеку, Ресурси, Послуги, Діяльність, Бібліотечному фахівцю, Галерея. Моніторинг відвідуваності порталу здійснюється кожний місяць.

У контексті гармонізації традиційних і електронних галузевих інформаційних ресурсів проаналізовано організацію та функціонування колекції „Фонду В. О. Сухомлинського” ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Визначено основні функції бібліотечно-інформаційного комплексу, що характеризують його теоретичне й практичне значення для процесу формування національного науково-інформаційного простору. Окреслено проблеми інтегрування різновидових документних ресурсів з питань сухомлиністики в читальному залі Фонду В. О. Сухомлинського як одного з джерел у системі документних комунікацій та використання її в сучасному освітньому просторі. Доведено, що створення ефективних методик вивчення та репрезентації діяльності читального залу підтримує існуючий сьогодні в Україні активний розвиток сухомлиністики та надає змогу розширювати коло дослідників і користувачів бібліотеки.

Досліджено технології розподіленого опрацювання даних („хмарні технології”), де комп’ютерні ресурси і потужності надаються користувачам як різноманітні інтернет-сервіси для реалізації власних цілей, завдань і

проектів: відео, ігри, вебінари, електронна пошта, Facebook, iTunes, Picasa тощо. Розглянуто класифікацію моделей інфраструктури: за формою власності (приватна, публічне, суспільне і гібридне), за типом послуг (інфраструктуру, платформа і програмне забезпечення). У процесі дослідження з'ясовано переваги та недоліки хмарних обчислень, зроблено огляд найбільш популярних рішень у цій галузі. Результати дослідження знайшли практичне втілення: у межах проекту „Наукова періодика України” на базі технологічної платформи Open Journal Systems (OJS) створено сайт „Наукові праці ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського” (<http://journals.dnpb.gov.ua/>).

Досліджено систему керування змістом сайту WordPress. З'ясовано, що популярність системи забезпечує різноманітність „тем”, „плагінів” та „віджетів”, які дають змогу конструювати практично будь-які проекти – від блогів до складних новинних ресурсів та інтернет-магазинів. Система має такі основні переваги: безкоштовність, простота встановлення й використання, кросплатформеність, вбудований редактор, підтримку мультимовності тощо.

3.3 Розроблення наукових засад аналітико-синтетичного опрацювання вхідного документного потоку до сукупного фонду освітянських бібліотек

У межах виконання НДР розроблено наукові засади аналітико-синтетичного опрацювання вхідного документного потоку до сукупного фонду освітянських бібліотек, надання до них вільного та багатоаспектного доступу.

Формування якісних сумісних інформаційно-пошукових систем (ІПС) – обов'язкова умова повноцінного використання інформації як важливого стратегічного ресурсу сучасності. Становлення й розвиток ІПС бібліотек, як традиційних, так і автоматизованих, нерозривно пов'язано з якістю лінгвістичного забезпечення, що є їх невід'ємною складовою частиною.

Будь-яка ІПС містить такі елементи: інформаційний масив, інформаційно-пошукові мови (ІПМ), якими перекладають вхідну інформацію й запити, правила такого перекладу (індексування), критерії видачі, тобто правила порівняння перекладу інформаційного запиту на інформаційно-пошукову мову вхідної інформації. Різноманітність ІПМ, які становлять структуру лінгвістичних засобів, пояснюють типологічним розмаїттям і тематичною складністю вхідного документопотоку, традиціями та особливостями бібліотеки, запитами користувачів, а також тим, що досі жодна з інформаційно-пошукових мов не може в повному обсязі гарантувати повноту й ефективність пошуку релевантної інформації.

Як правило, до складу лінгвістичного забезпечення входить кілька інформаційно-пошукових мов, кожна з яких виконує свою функцію. У процесі дослідження охарактеризовано ІПМ, використовувані для розкриття змісту документів: класифікаційну, предметизаційну та дескрипторну, кожна з яких має свої переваги й недоліки. Доведено, що у зв'язку з потребою забезпечення різноманітних інформаційних потреб, ефективними для пошуку за широкотематичними запитами є класифікаційні, а для пошуку за детальними запитами – вербальні ІПМ. Обґрунтовано думку, що в складі лінгвістичного забезпечення інформаційно-пошукової системи має бути хоча б одна вербальна і одна класифікаційна ІПМ. За результатами проведеного дослідження зроблено висновок, що лише комплексне застосування різних ІПМ дає змогу здійснювати якісне опрацювання політематичного вхідного документопотоку бібліотеки, в результаті чого відбувається створення такого пошукового образу документа, який уможливорює багатоаспектний пошук потрібної інформації.

Розвиток корпоративних мереж, упровадження таких форм міжбібліотечної співпраці, як створення зведених електронних каталогів (ЕК), обмін бібліографічними базами даних, взаємне надання бібліотеками доступу до своїх інформаційних ресурсів потребують ведення автоматизованої каталогізації в єдиному форматі з дотриманням єдиних для

всіх норм і правил. Досліджено питання авторитетного контролю, а також розкрито його роль в уніфікуванні бібліографічних записів, що допомагає уникненню помилок під час створення баз даних і розширенню пошукових можливостей електронного каталогу. Уперше створено галузеву базу даних „Авторитетний файл «Колективні автори»”, в якому, зокрема, представлено інформацію про наукові установи та організації НАН України, НАПН України, установи та організації, що перебувають у підпорядкуванні МОН України, вищі навчальні заклади України, провідні бібліотеки України та світу тощо.

Уперше створено галузеву базу даних „Індивідуальні автори”, в якій подано відомості про академіків і членів-кореспондентів НАПН України, академіків і членів-кореспондентів НАН України, науковців установ НАПН України, міністрів освіти і науки України, видатних діячів України в галузі науки, освіти, культури тощо. Доведено практичну цінність авторитетних файлів, оскільки їх можна використовувати не лише в організації ЕК, а й як електронний довідник для виконання запитів користувачів, а також у процесі корпоратизації. Розглянуто питання авторитетного контролю в предметизації, створення авторитетного файлу предметних заголовків, обґрунтовано його значення для уніфікації у створенні бібліографічних записів в електронних каталогах, використання в умовах електронної каталогізації, а також для організації тематичного пошуку в ЕК.

Маючи на меті підвищення ефективності міжбібліотечної співпраці, уперше досліджено питання формування й використання авторитетних файлів „Колективні автори” („КА”), „Індивідуальні автори” („ІА”), „Предметні заголовки” („ПЗ”) у провідних освітянських бібліотеках України. Дослідження проведено методом анкетування, для чого розповсюджено 35 анкет; отримано 32 відповіді. Встановлено, що 18 з 32 опитаних бібліотек знайомі з технологією формування авторитетних файлів. Виявлено, що більшість з опитаних бібліотек вважають, що використання авторитетних файлів дасть змогу: уніфікувати введення інформації (23), поліпшити якість

опрацювання документів (13), прискорити опрацювання документів (18), поліпшити рівень інформаційного забезпечення користувачів (15), оптимізувати пошук документів в ЕК (20). Проте створюють АФ лише кілька бібліотек: АФ „КА” – 4 бібліотеки, АФ „ІА” – 8 бібліотек, АФ „ПЗ” – 5 бібліотек. Переважно це бібліотеки, що використовують програмне забезпечення САБ „ІРБІС”. За результатами опитування більшість бібліотек хотіли б використовувати авторитетні файли: АФ „КА” – 20 бібліотек, АФ „ІА” – 23 бібліотеки, АФ „ПЗ” – 19 бібліотек. Загалом 23 бібліотеки хотіли б отримувати авторитетні файли від ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, з них в САБ „ІРБІС” працюють 8 бібліотек, в „УФД/Бібліотека” – 10, мають інше програмне забезпечення – 5 бібліотек. Можливість надання АФ бібліотекам, які працюють не в САБ „ІРБІС” в нинішніх умовах є проблемною.

У результаті дослідження з’ясовано, що більшість бібліотек знайомі з технологією ведення АФ і хотіли б її використовувати, що є важливою умовою успішного функціонування автоматизованої системи пошуку документів, інтегрування освітянських бібліотек в інформаційний простір і розвитку міжбібліотечної взаємодії. Тому робота з формування АФ та їх підтримання в актуальному стані є перспективною та потребує подальшого розвитку.

Сьогодні найважливіші завдання бібліотек все частіше формують як забезпечення вільного й необмеженого доступу до різномірної актуальної інформації та збереження її джерел. Але кожна окрема бібліотека в сучасних умовах і з урахуванням новітніх інформаційних потреб не в змозі повноцінно функціонувати як інформаційний центр. У світовій практиці склалися різноманітні економічні, професійні та соціальні форми взаємодії, що розрізняють залежно від цілей співпраці, характеру господарських відносин між її учасниками, ступеня самостійності інституцій, що входять в об’єднання. Вони дають істотні переваги: зростання можливостей для розвитку членів суспільства, повніше й ефективніше використання

об'єднувальних ресурсів, поліпшення якості продуктів і послуг, ефективніше впровадження й використання інновацій, економічну вигоду, поширення нових культурних цінностей, передачу досвіду тощо. Сказане повною мірою стосується й різних організаційних форм, у рамках яких об'єднуються бібліотеки. У межах НДР висвітлено проектну діяльність ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського спільно з провідними освітянськими бібліотеками для створення галузевого сегмента в інформаційному просторі країни, що охоплює галузеві інформаційні ресурси з питань розвитку освіти, педагогічної й психологічної науки і практики, до яких надано доступ широкому колу освітян і всім іншим зацікавленим особам. Доведено, що найефективнішою формою міжбібліотечного співробітництва є інтегрування бібліотечних ресурсів і сервісів на засадах кооперування й координування на основі розподілу повноважень і взаємних зобов'язань для найбільш повного задоволення інформаційних потреб користувачів. Визначено та обґрунтовано перспективні напрями створення міжбібліотечних проектів для інноваційного розвитку діяльності освітянських бібліотек України, зокрема через формування зведених баз даних, а саме: бібліографічних видань ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, галузевих рідкісних і цінних видань, „Галузеві періодичні видання України (журнали) 1807–1922 рр.”, збірників наукових праць, дисертацій. Результатом роботи зі створення ЗвБД уперше стало акумулювання галузевої інформації в одному місці та спрощення доступу до неї в режимі он-лайн за допомогою стандартних засобів Інтернету для віддалених користувачів завдяки створенню єдиного вікна доступу через веб-портал ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Уперше досліджено питання формування й використання зведених бібліографічних баз даних у провідних освітянських бібліотеках України. Дослідження проведено методом анкетування, для чого розповсюджено 40 анкет; отримано 38 відповідей. З'ясовано, що більшість опитаних бібліотек використовують для створення електронних каталогів програмне

забезпечення САБ „ІРБІС” (40 %) і УФД/Бібліотека (46 %). Також бібліотеки використовують інше програмне забезпечення, а саме: UNILIB (2 бібліотеки), Politec Soft Бібліограф (2 бібліотеки), eLibrary (власна розробка – 1 бібліотека).

З’ясовано, що 20 з 35 опитаних бібліотек беруть участь у різних корпоративних проектах: реферативна база даних „Україніка наукова”, „Галузева реферативна база”, зведені ЕК всеукраїнського, регіонального, обласного або міського рівнів тощо; ще 6 бібліотек планують приєднатися до корпоративних проектів. Основними партнерами у формуванні ЗвБД є бібліотеки, що використовують програмне забезпечення САБ „ІРБІС” (14 з 35 опитаних бібліотек). 11 з них беруть участь у формуванні ЗвБД дисертацій і 7 – у формуванні ЗвБД збірників наукових праць. Виявлено, що більшість бібліотек, які працюють у програмному забезпеченні „УФД/Бібліотека”, хотіли б долучитися до створення ЗвБД і готові до співпраці за спільними правилами (12 з 16 опитаних), але у нинішніх умовах не можуть брати участь у цих проектах з причини відсутності доступних конверторів. Це значно звужує коло можливих партнерів і є суттєвою перешкодою для розвитку корпоративних зв’язків. Розв’язання проблеми конвертування БЗ дасть змогу значно розширити коло партнерів для співпраці з багатьма бібліотеками. За результатами дослідження можна стверджувати, що співпраця ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з провідними освітянськими бібліотеками з формування зведених баз даних є актуальним і перспективним напрямом роботи.

Розкрито зміст галузевого інформаційного ресурсу через створення бібліографічної продукції. Здійснено бібліографічний супровід розвитку вітчизняної науки: підготовлено та оприлюднено науково-допоміжну, рекомендаційну, біобібліографічну продукцію. Вивчено й упроваджено досвід провідних вітчизняних і зарубіжних бібліотек з питань наукознавства, бібліографії та біографістики.

З початком реформування національної системи освіти України, компетентнісно спрямованої освіти, яка створює передумови для індивідуалізації та диференціації навчання, профільності в старшій школі, впровадження особистісно зорієнтованого навчання, з'явився інтерес до освітніх технологій. З огляду на важливість створення бібліографічних показників, які містять документи щодо сучасних технологій навчання, починаючи з дошкілля й закінчуючи вищою ланкою освіти, у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського започатковано серію видань рекомендаційних показників. Створення такого роду документів на нових методологічних засадах є суттєвим внеском у теорію і практику творчого використання перспективних освітніх технологій. Враховуючи об'єктивну потребу в інформаційному забезпеченні наукових досліджень із питань технологій навчання та важливість означеної проблеми, її практичне значення, здійснено підготовку показників, які тематично продовжують попередні випуски.

У ході опрацювання й підготовки показника „Вища освіта України в умовах трансформації суспільства: стан, проблеми, тенденції розвитку, 2012–2013 рр.”, проаналізовано нормативно-правову базу, документи щодо концептуальних засад та основних напрямів модернізації вищої школи, оновлення її змісту та застосування сучасних інноваційних технологій, розкрито проблеми модернізації вищої освіти України в контексті створення європейського освітнього простору й Болонського процесу, висвітлено проблеми вдосконалення виховної й науково-дослідної роботи, менеджменту вищої освіти та її науково-інформаційного забезпечення, подальшого формування національної системи вищої освіти України.

З початком реформування національної компетентнісно спрямованої системи освіти України, що створює передумови для індивідуалізації та диференціації навчання, впровадження особистісно зорієнтованого навчання, посилився інтерес до освітніх технологій. З огляду на важливість створення бібліографічних показників, які відображають документи з питань сучасних технологій навчання, починаючи з дошкілля й закінчуючи вищою ланкою

освіти, у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського започатковано низку бібліографічних серій. Враховуючи об'єктивну потребу в інформаційному забезпеченні наукових досліджень та важливість означеної проблеми, здійснено підготовку покажчиків, які тематично продовжують попередні випуски. У другому випуску науково-допоміжного бібліографічного покажчика „Сучасні технології в освіті. Ч. I. Сучасні технології навчання” розкрито питання упровадження інноваційних педагогічних технологій в освіті, представлено нормативно-правову базу, технології навчання на основі особистісної життєтворчої орієнтації педагогічного процесу, технології навчання на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнівської та студентської молоді. Висвітлено проблеми застосування інформаційних технологій навчання в умовах інформатизації освіти, представлено педагогічні технології авторських шкіл, технології соціальної творчості. Подано відомості про досвід упровадження сучасних педагогічних технологій навчання в країнах далекого зарубіжжя.

Розбудова дошкільної освіти є досить складним теоретичним і практичним завданням, яке перебуває в площині дошкільної педагогіки, перетинається з різноманітними аспектами загальної та соціальної педагогіки, вікової та педагогічної психології, соціології, соціальної роботи. Підготовлено науково-допоміжний бібліографічний покажчик „Дошкільна освіта як складова системи безперервної освіти України (2007–2014)”, для чого опрацьовано понад 3 тисячі бібліографічних записів із наукових і періодичних видань. У покажчику представлено матеріали про нормативно-правове та організаційно-методичне забезпечення системи шкільної освіти України, становлення й розвиток дошкільної педагогіки як науки, розміщено матеріали про сучасний стан дошкільної освіти (тенденції, перспективи, інновації). Детально розкрито зміст дошкільної освіти, а саме: фізичний розвиток як інтегральна характеристика дошкільника, здоров'язбережувальні технології в системі дошкільної освіти, розвиток у дошкільника емоційної сприйнятливості та елементарної системи цінностей, пізнавальна діяльність

та інтелектуальний розвиток дошкільників, художньо-естетичний розвиток особистості в дошкільному дитинстві, соціально-комунікативний розвиток дошкільників, навчання та виховання дітей з особливими потребами, психолого-педагогічні основи розвитку дитини дошкільного віку, виховання дитини дошкільного віку в родині тощо. Бібліографічний покажчик є вагомою джерельною базою з питань розвитку дошкільної освіти України, він сприятиме поглибленню наукових розвідок у галузі дошкільного навчання й виховання, подальшому розвитку національної системи дошкільної освіти, впровадженню наукових здобутків у практику дошкільних навчальних закладів.

У ході виконання НДР акцентовано увагу на підготовці бібліографічних покажчиків як джерела інформації з питань освіти, педагогіки та психології. Підготовлено і видано бібліографічний покажчик „Спеціалізовані вчені ради як складник розвитку Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України (1994–2014)”. Видання присвячене 90-річчю створення Інституту педагогіки, в якому за період 1994–2014 рр. захищено 694 дисертації, що свідчить про його значну роль у підготовці науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. Метою створення науково-допоміжного покажчика є формування банку даних про тематику захищених дисертацій та авторефератів дисертацій, що зберігаються в науковій частині Інституту педагогіки НАПН України, Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського та ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського. Матеріал згруповано за низкою класифікаційних ознак (в основу різнорівневої систематизації дисертацій покладено поділ на докторські та кандидатські, основними принципами обрано хронологічний та систематичний). Виявлено кількісні й частково якісні зміни в охопленні тем дисертаційних досліджень.

Окремий напрям науково-дослідної роботи присвячено розкриттю й популяризуванню персоналій як об’єкта наукового пізнання. Персоналістично-біографічним методом проаналізовано літературні джерела,

що дало можливість окреслити вагомий внесок вітчизняних учених у розвиток історико-педагогічної науки. Зібрано й систематизовано комплекти матеріалів про життєвий і творчий шлях двох видатних українських педагогів: Микити Миновича Грищенка та Олександра Федоровича Музиченка для інформаційно-бібліографічного ресурсу „Видатні педагоги України та світу”, а також знаного бібліотекознавця, першого директора ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського Павли Іванівни Рогової для інформаційно-бібліографічного ресурсу „Видатні бібліотекознавці, бібліографознавці, книгознавці та документознавці України та світу”.

Досліджено науковий доробок і представлено його в біобібліографічних покажчиках вітчизняних діячів у галузі освіти й педагогічної науки А. М. Гуржія, С. Я. Батишева, Г. Є. Левченко, Л. П. Одинокі. Також висвітлено погляди видатного педагога Я. Чепіги про індивідуальний підхід до учнів як провідний принцип шкільної освіти, В. О. Сухомлинського про джерела формування в школярів патріотичних почуттів, внесок Софії Русової в розбудову національної освіти.

У контексті реалізації концепції національного-патріотичного виховання дітей та молоді науковцями досліджено й висвітлено (в історико-педагогічному аспекті) ідеї українських педагогів про національно-патріотичне виховання школярів: за матеріалами журналу „Вільна українська школа” (1917–1920), образ Батьківщини в підручниках з читання для молодших школярів у період відродження національної школи в Україні (90-ті рр. XX ст.), досліджено ідеї національно-патріотичного виховання школярів у добу Української революції за матеріалами журналу „Вільна українська школа” тощо.

3.4 Формування бібліотечно-інформаційного ресурсу рідкісних і цінних видань

Відповідно до „Програми зберігання бібліотечного фонду в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського” розроблено теоретичні, організаційні,

науково-методичні засади зберігання фонду бібліотеки; визначено напрями й методи зберігання фонду; обґрунтовано проблеми матеріально-технічного забезпечення; вивчено та проаналізовано новітні технології для забезпечення зберігання документного фонду та їх застосування в бібліотеці.

У ході НДР досліджено бібліотечно-інформаційний ресурс рідкісних і цінних видань, що становлять національне надбання України, з метою надання до нього вільного доступу широкому колу освітян. Розглянуто питання зберігання фонду, проаналізовано досвід вітчизняних фахівців-фондознавців; досліджено специфіку збереження фонду; охарактеризовано проблеми, що стоять перед зберігачами фонду, шляхи їх вирішення. Результатом стало ґрунтовне опрацювання періодичних видань XIX – початку XX ст. з використанням САБ „ІРБІС64”.

Уперше досліджено фонд підручників і навчальних посібників природничо-математичної тематики, у процесі якого систематизовано одне із найбільших вітчизняних зібрань навчальних видань для висвітлення традицій вітчизняного підручникотворення, глибшого розуміння закономірностей розвитку цього педагогічного феномену, його зумовленість суспільними, соціокультурними та іншими чинниками, збагачення історії методики навчання грамоти, що сприятиме розробленню теоретичної моделі сучасного підручника, слугуватиме джерелом нових ідей. Підготовлено каталог „Підручники та навчальні посібники з природничо-математичних предметів для початкових і середніх навчальних закладів (1918–1945 рр.) з фонду Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського”. Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше здійснено спробу ввести в науковий обіг інформацію про підручники і навчальні посібники природничо-математичного циклу для загальноосвітніх навчальних закладів довоєнного періоду. У процесі опрацювання матеріалу встановлено, що шкільні підручники й навчальні посібники, як окремий вид документів, раніше не були об’єктом дослідження. Зазначені документи вивчено, проаналізовано та систематизовано. У каталозі в 17 тематичних

розділах розкрито зміст 1370 підручників для різних категорій учнів, зокрема для освіти дорослих, навчання дітей мовами національних меншин, дітей з особливими потребами тощо.

Проаналізовано публікації з питань дитячого читання на сторінках журналу „Дошкольное воспитание”, що виходив у Києві в 1911–1917 рр. під редакцією Наталії Дмитрівни Лубенець (1877–1943). Часопис, представлений в фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, належить до наукового об’єкта „Документи психолого-педагогічного та історико-культурного напрямку XIX – початку XX ст. ”, що становить національне надбання України. У дослідженні застосовано методи історичний, бібліографічний, аналізу змісту, порівняння та узагальнення, що дало можливість виявити, визначити кількість, конкретизувати тематику публікацій журналу з питань дитячого читання, з’ясувати його роль у популяризуванні літератури як засобу соціального, розумового і морального виховання читачів. У результаті дослідження з’ясовано, що журнал був провідником найпередовіших наукових і методичних ідей: вишукував і сприяв упровадженню в життя всього прогресивного у вихованні і, в той же час, популяризував безцінну спадщину педагогіки світу. Статті, присвячені дитячій літературі, огляди, рецензії на нові видання, розміщені в „Дошкольном воспитании”, збагачували вихователів, бібліотекарів і батьків знаннями в галузі дитячого читання. Багато публікацій журналу не втратили свого значення і сьогодні. Критичне осмислення й творче використання багатьох передових і прогресивних педагогічних ідей, висвітлених у часопису, безперечно, сприятиме успішній розбудові сучасної освіти в Україні, інтеграції її до європейського та світового освітнього простору.

4 РОЗРОБЛЕННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ЗАСАД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МЕРЕЖІ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК МОН УКРАЇНИ ТА НАПН УКРАЇНИ

У межах НДР з метою ухвалення оптимальних методичних і методологічних рішень, які сприятимуть науково-методичному супроводу діяльності мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, для втілення результатів НДР, застосування інноваційних методів роботи і стратегічних рішень головного методичного центру мережі проведено ряд досліджень і організовано ряд заходів.

Методом науково-методичного моніторингу досліджено зміни, що відбулись як в окремих провідних освітянських книгозбірнях, так і в мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України загалом. За результатами дослідження підготовлено 3 випуски оглядового видання аналітичних і статистичних даних **„Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики”** (2014, 2015, 2016 рр.), де всебічно проаналізовано стан роботи освітянських книгозбірень загалом (аналіз стану їхніх інформаційних ресурсів і його використання, упровадження ІКТ, довідково-бібліографічна діяльність, методична робота, кадрове забезпечення та участь у корпоративній діяльності освітянських книгозбірень тощо). На підставі статистичної інформації, поданої в зведених таблицях, підготовлено науково-аналітичні огляди діяльності окремих видів бібліотек. Уперше здійснено рейтингове оцінювання їхньої діяльності. На цій підставі розроблено рекомендації з удосконалення бібліотечної практики, що сприятиме інноваційному розвитку й посиленню взаємодії бібліотек мережі.

Для координування науково-інформаційної та видавничої діяльності книгозбірень мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, підготовлено 3 випуски довідника **„Довідник науково-інформаційної та видавничої діяльності освітянських бібліотек та основних заходів бібліотек, спрямованих на підвищення професійної майстерності**

бібліотечних працівників освітянської галузі у ... р.” (2014, 2015, 2016 рр.). Подану інформацію проаналізовано, систематизовано і включено до таких розділів: „Наукові та науково-методичні матеріали, що видаються освітянськими бібліотеками України” (78 позицій), „Вторинні інформаційні ресурси мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України” (692 позиції), „Електронні ресурси ” (102 позицій). Розділ „Заходи з підвищення кваліфікації бібліотечних працівників освітянської галузі” налічує 128 позицій і містить інформацію про заплановані заходи: науково-практичні конференції, науково-методичні семінари, семінари-тренінги, навчальні та проблемно-цільові семінари, практикуми, стажування, круглі столи, засідання клубів та методичні об’єднання, Інтернет-семінари, вебінари, майстер-класи, тренінги, школи молодого бібліотекаря та керівника тощо. Довідник призначено для бібліотечних працівників, методистів із бібліотечних фондів управлінь освіти й науки обласних та міських держадміністрацій, інших освітян, які займаються інформаційним забезпеченням освіти, педагогічної науки і практики. Для упровадження наукового доробку в практику роботи фахівців освітянських книгозбірень довідник розміщено на веб-порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, а також надіслано до бібліотек мережі. Проведена науково-дослідна робота сприяла актуалізації питання модернізації науково-інформаційної діяльності, підвищенню якості інформаційного обслуговування педагогічних та науково-педагогічних кадрів, удосконаленню професійної діяльності фахівців книгозбірень освітянської галузі України.

Методом науково-методичного моніторингу досліджено зміни, що відбулись як в окремих провідних освітянських книгозбірнях, так і в мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України загалом. За результатами дослідження підготовлено 3 оглядові видання аналітичних і статистичних даних **„Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики”** (2014, 2015, 2016 рр.). Підготовці видань передувала значна робота: зібрано щорічні статистичні звіти від провідних освітянських

бібліотек; отриману інформацію узагальнено у зведених статистичних таблицях, на підставі чого підготовлено науково-аналітичні огляди діяльності бібліотек окремих видів. Представлену в аналітичних оглядах інформацію використано для підготовки узагальненої інформації щодо діяльності мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України загалом: визначено стан інформаційних ресурсів і їх використання, упровадження ІКТ, довідково-бібліографічна діяльність, участь у корпоративній діяльності освітянських книгозбірень, методична робота, кадрове забезпечення тощо. За результатами аналізу узагальненої інформації встановлено, що відбулися незначні зміни в діяльності провідних освітянських бібліотек. З'ясовано, що на динаміку основних цифрових показників роботи бібліотек впливає впровадження ІКТ, завдяки чому збільшується кількість віртуальних відвідувань і віртуальних користувачів, які користуються електронними ресурсами, розміщеними на сайтах освітянських бібліотек, і, в той же час, зменшуються показники відвідування та книговидачі. Для оптимізації діяльності провідних освітянських бібліотек розроблено рекомендації, що становлять науково-методичну програму використання підсумків аналізу в удосконаленні бібліотечної практики.

Здійснено роботу з визначення рейтингу освітянських бібліотек у межах окремого виду. Розроблено 18 таблиць для визначення показників за основними напрямками роботи бібліотек. Привернення уваги до бібліотек, що отримали найвищий рейтинг, дає змогу виявляти і поширювати кращий досвід роботи серед інших книгозбірень мережі. Також у виданні вперше проаналізовано наукову діяльність бібліотек ВНЗ педагогічного та інженерно педагогічного профілів. Науково-дослідна робота бібліотек ВНЗ полягає у здійсненні фундаментальних і прикладних досліджень у бібліотекознавстві задля раціоналізації бібліотечної практики, професійного розвитку бібліотечних кадрів, адаптації книгозбірень до сучасних вимог освітнього середовища. З 35 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів 17 за своїм статусом є науковими. Маючи на меті

вивчення їх науково-дослідної діяльності, у 2015 р. до статистичних форм звітності вперше додано таблицю „Науково-дослідна робота”. Отримана інформація свідчить про те, що з 16 бібліотек ВНЗ 4 бібліотеки науково-дослідну роботу не проводять. Здійснення наукових досліджень для наукової бібліотеки ВНЗ є важливим чинником її функціонування як значущого підрозділу університету.

Для удосконалення бібліотечних процесів і операцій, що сприятиме оптимізації діяльності освітянських бібліотек щодо формування спільними зусиллями галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України, розроблено низку документів і укладено практичний посібник **„Організаційно-управлінські, нормативно-інструктивні і методичні документи для освітянських бібліотек МОН України та НАПН України (2014–2016 рр.)”**. Практичний посібник має чотири розділи: організаційно-правові засади діяльності мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України; формування всеукраїнського галузевого інформаційного ресурсу в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; надання доступу до інформаційного ресурсу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; кадрова політика.

Підготовлено й опубліковано методичні рекомендації **„Бібліографічне оформлення наукових робіт”**, де подано відомості про складання й оформлення прикнижкових і пристатейних бібліографічних списків і посилань у наукових публікаціях: монографіях, дисертаціях, авторефератах дисертацій, статтях, а також у дипломних і курсових роботах тощо. Наведено типові приклади бібліографічних записів документів різних видів на основі чинних в Україні стандартів.

Уперше досліджено представлення освітянських книгозбірень (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Львівської обласної науково-педагогічної бібліотеки, Наукової бібліотеки міста Миколаєва, спеціальних бібліотеки наукових установ НАПН України, бібліотек обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти, бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного

та інженерно-педагогічного профілю, бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів) у соціальних мережах. Проаналізовано найпопулярніші соціальні медіа, які освітянські бібліотеки використовують у своїй діяльності, а саме: „vk.com” (45 б-к), Facebook (12 б-к), youTube (8 б-к), odnoklassniki (7 б-к), Google (5 б-к) і Twitter (2 б-ки).

Досліджено представлення сайтів провідних освітянських бібліотек у всесвітній мережі Інтернет. З’ясовано, що з 61 проаналізованої книгозбірні 27 мають власні сайти та 25 мають сторінку на сайті установи, якій підпорядковані (3 бібліотеки установ НАПН України, 13 бібліотек обласних ППО, 9 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів). Поряд з цим деякі бібліотеки представляють себе в мережі Інтернет ще й через блоги. Для віддалених користувачів на веб-сайтах (сторінках) провідних освітянських бібліотек міститься інформація про книгозбірню та її інформаційні ресурси (електронні каталоги, бібліографічні, фактографічні БД, повнотекстові ресурси, електронні бібліотеки, репозитарії, музеї книги тощо), віртуальні книжкові виставки, проблемно-орієнтована інформація та ресурси інформаційних центрів, посилання на веб-сайти інших бібліотек тощо. На сайтах книгозбірень також упроваджено такі сервіси дистанційного самообслуговування: он-лайнний запис до бібліотеки, віртуальна довідкова служба (віртуальна довідка), он-лайн замовлення літератури, електронна доставка документів, продовження абонементу, електронна розсилка тощо. Зроблено висновок, що сайт бібліотеки – це її імідж в інформаційному просторі, адже якість його оформлення й наповнення безпосередньо впливає на формування загального враження про книгозбірню. З’ясовано, що переважна більшість книгозбірень ВНЗ є потужною складовою частиною національної інформаційної інфраструктури. Їх розвиток характеризується динамічним формуванням електронного середовища, упровадженням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, активізацією використання їхнього потенціалу користувачами. На відміну від бібліотек ВНЗ книгозбірні установ НАПН України та

обласних ІППО лише розпочинають роботу зі створення власних сторінок, які поки що не відповідають вимогам сьогодення. По-перше, це безпосередньо залежить від відсутності або наявності й якості комп'ютерної техніки та підключення бібліотек до Інтернету. По-друге, у цих бібліотеках загальна кількість працівників становить від 1 до 3 і вони не мають відповідних знань і навичок для розроблення й підтримки як окремого веб-сайту, так і актуалізації окремої сторінки на загальному сайті установи, якій підпорядкована бібліотека. Цим бібліотекам варто розвивати власні блоги, де розміщувати основну інформацію про себе та свої послуги.

Досліджено роль шкільної бібліотеки в патріотичному вихованні учнівської молоді. З'ясовано, що суттєва роль реалізації змісту виховної роботи у загальноосвітньому навчальному закладі належить шкільній бібліотеці. Шкільні бібліотеки як соціальні інститути, використовуючи весь арсенал форм і методів бібліотечної роботи, сприяють формуванню в молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуттів вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, становленню її як правової, демократичної, соціальної держави. Вони зосереджують свою увагу на створенні ефективної системи бібліотечно-інформаційного забезпечення учасників навчально-виховного процесу, що сприяє задоволенню особистісних інформаційних, інтелектуальних, духовних потреб користувачів; вихованню читача-громадянина з високими моральними якостями; формуванню в учнів ціннісного ставлення до держави, суспільства, історії, духовних і культурних витоків свого народу та природних багатств. Підтверджено, що ефективність роботи шкільних бібліотек з патріотичного виховання значною мірою залежить від форм та методів, які вони застосовують. Особливо актуальні такі форми роботи, які викликають інтерес в учнів і сприяють не тільки формуванню патріотичних понять, а й спрямовані на активізацію патріотичної, моральної позиції дітей та

учнівської молоді. Рекомендовано роботу шкільних бібліотекарів з патріотичного виховання проводити комплексно. Вона мусить стати засобом відродження національної культури, стимулом пробудження таких моральних якостей, як совість, людяність, почуття власної та національної гідності.

Для прискорення процесу трансформування освітянських бібліотек у сучасні базові галузеві бібліотечно-інформаційні комплекси особливу увагу приділено пошуку оптимальних методичних і методологічних рішень, які сприятимуть інноваційному розвитку мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України. Надзвичайно важливим аспектом діяльності в цьому напрямі є апробація наукових здобутків і їх упровадження в практику роботи. Зокрема, для цього організовано та проведено ряд комплексних заходів для освітянських бібліотек різних видів.

Щорічно в межах Міжнародної науково-практичної конференції і педагогічних читань **„В. О. Сухомлинський в діалозі з сучасністю...”** організовано роботу 3-х бібліотечних секцій на такі теми: „Шкільна бібліотека – осередок виховання” (2014 р., м. Миколаїв), „Виховання культури читання в сучасній бібліотеці” (2015 р., м. Херсон), „Роль шкільної бібліотеки у формуванні національної свідомості учнів” (2016 р., м. Луцьк). Щорічне проведення бібліотечної секції сприяє залученню широкого загалу бібліотечних фахівців із різних областей України до обговорення актуальних тем, пов’язаних з вивченням та популяризацією спадщини видатного українського педагога В. О. Сухомлинського, а також дає змогу вивчати й передавати кращий досвід шкільних бібліотек.

17–18 листопада 2016 р. за результатами НДР підготовлено та проведено Міжнародну науково-практичну конференцію **„Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України”** та в її рамках Всеукраїнський форум **„Місія бібліотек навчальних закладів у національно-патріотичному вихованні дітей та молоді”**. У заходах взяли участь понад 250 фахівців.

У рамках угоди про співпрацю ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з Інститутом модернізації змісту освіти МОН України за сприяння „Microsoft Україна” проведено 3 всеукраїнських вебінари: **„Впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в практику роботи шкільних бібліотек”, „Виховуємо громадянина – патріота України”, „Нові можливості, нові ідеї, нова бібліотека”**. У заходах взяли участь понад 900 фахівців, серед яких – методисти з бібліотечних фондів обласних, районних та міських управлінь освіти і науки, фахівці інститутів післядипломної педагогічної освіти, шкільні бібліотекарі. Проведення Всеукраїнських вебінарів відкриває широкі можливості для дистанційної участі шкільних бібліотекарів України в заходах, на яких розглядаються актуальні питання модернізації та інноваційного розвитку бібліотек.

Відповідно до плану і завдань НДР підготовлено та проведено низку науково-практичних семінарів, серед них **„Освітнянські бібліотеки України на шляху трансформації у базові документально-комунікаційні комплекси: стан та перспективи”** (2015 р.), **„Професійний розвиток шкільних бібліотекарів”, „Пріоритетні напрями діяльності бібліотек професійно-технічних навчальних закладів в сучасних умовах”, „Сучасний стан та перспективи розвитку спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України”** (2016 р.) та ін.

Спільно з Інститутом модернізації змісту освіти МОН України вперше в Україні у 2014 р. започатковано щорічне проведення Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек у рамках Міжнародного місячника шкільних бібліотек, який покликаний об'єднати духовні й інтелектуальні ресурси України для розвитку вітчизняних шкільних бібліотек як каталізаторів процесів виховання, освіти та якості життя дітей і юнацтва. У рамках НДР підготовлено методичні рекомендації щодо проведення місячника, які ввійшли до наказу МОН України від 12.08.2014 № 931.

Організовано роботу **„Бібліотекознавчого лекторію”**. Прочитано лекції **„Бібліотечна система України”, „Стратегія розвитку бібліотечної справи в Україні”, „Нормативно-правове забезпечення діяльності книгозбірень мережі освітянських бібліотек МОН України НАПН України”, „Інноваційно-методична діяльність бібліотек”** для слухачів курсів підвищення кваліфікації ЦППО НАПН України, методистів з бібліотечних фондів РМК та методистів навчально-методичних центрів ПТО. У заходах взяли участь 840 фахівців.

Для оперативного забезпечення фахівців освітянських бібліотек інформацією про нові законодавчі, організаційно-управлінські, нормативно-інструктивні та методичні документи в галузі освіти та бібліотечної справи, висвітлення здобутків бібліотек-ювілярів, підвищення фахового рівня бібліотечних фахівців у межах НДР здійснювалося наповнення сторінки **„Науково-методична діяльність”** на веб-сайті ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Для оптимізації діяльності бібліотек мережі та прискорення їх інноваційного розвитку протягом усього періоду надано консультативно-методичну допомогу фахівцям освітянських бібліотек. Підготовлено консультації: **„Форми та порядок оформлення документів, які складають при проведенні інвентаризації бібліотечних фондів”, „Педагогічне навантаження бібліотекарів, які не мають педагогічної освіти”** тощо.

Результати визначення пріоритетних напрямів розвитку бібліотечно-інформаційного комплексу як соціокультурного об'єкта та основних тенденцій його функціонального і технологічного оновлення представлено в збірнику **„Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Вип. 5. Організація і методика створення корпоративних інформаційних ресурсів для освітянської галузі України”**, доступ до якого надано через портал бібліотеки (<http://journals.dnpb.gov.ua/issue/archive>) та в Електронній бібліотеці НАПН України (<http://lib.iitta.gov.ua/>).

Вагомим результатом НДР стала підготовка колективної монографії **„Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України”**. Її структура відповідає логіці системного дослідження, що зумовило виклад результатів у п'яти розділах. У монографії подано аналіз стану розроблення проблеми та досліджено джерельну базу з питань формування бібліотечно-інформаційних ресурсів в Україні, висвітлено особливості галузевих інформаційних потреб користувачів і способи їх задоволення, визначено пріоритетні напрями розвитку бібліотечно-інформаційного комплексу як соціокультурного об'єкта та основні тенденції його функціонального і технологічного оновлення, висвітлено нові підходи до формування інформаційних ресурсів галузевої наукової бібліотеки через систему комплектування й наукового опрацювання фонду із застосуванням технології авторитетного контролю даних, розглянуто систему електронних ресурсів бібліотеки, що включає Наукову електронну педагогічну бібліотеку, веб-портал як засіб гармонізації традиційних і електронних інформаційних ресурсів, електронні послуги бібліотеки для формування єдиного інформаційного простору освітянських книгозбірень на засадах кооперування, висвітлено проблему збереження й використання книжкових пам'яток з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та мережі освітянських бібліотек України в епоху цифрових технологій, представлено теоретичне обґрунтування й практичне втілення шляхів трансформації освітянських бібліотек у базові документаційно-комунікаційні комплекси глобального інформаційного середовища.

Концептуальні положення монографії мають стати методологічним підґрунтям для подальших досліджень проблем інноваційного розвитку освітянських бібліотек як важливого складника освітнього середовища.

НАУКОВА ПРОДУКЦІЯ

Монографія

1. Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України : колективна монографія / [авт. кол.: Л. О. Біла, Л. М. Бондар, О. Б. Бондарчук та ін. ; наук. ред.: Л. М. Заліток, І. Г. Лобановська] ; НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ : [б. в.], 2016. – 176 с. (8 д. а.)

Збірники наукових праць

1. Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Вип. 5. Організація і методика створення корпоративних інформаційних ресурсів для освітянської галузі України [Електронний ресурс]/ НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. ред. Т. В. Добко, І. Г. Лобановська ; редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), Т. В. Філімонова, Л. І. Страйгородська, Л. І. Самчук]. – Електрон. текстові дані. – Київ, 2016. – 181 с. : табл., рис. – Бібліогр. у кінці ст. – Засновано у 2008 р. – Режим доступу: <http://journals.dnrb.gov.ua/issue/archive>, вільний. – Назва з екрана. (8 д. а.)

НАУКОВО-ВИРОБНИЧА ПРОДУКЦІЯ

Практичні посібники

1. Бібліографічне оформлення наукових робіт : метод. рек. / уклад.: Лобановська І. Г., Помчалова О. Г., Грудініна Н. Д. ; [наук. ред. І. Г. Лобановська] ; НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – 90 с. – (Серія „На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек” ; вип. 12). – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/11135/>. – Назва з екрана. (4 д. а.)

2. Організаційно-управлінські, нормативно-інструктивні і методичні документи для освітянських бібліотек Міністерства освіти і

науки України та Національної академії педагогічних наук України (2014–2016 рр.) : [практ. посіб.] / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: І. І. Хемчян, А. І. Рубан ; наук. ред. І. Г. Лобановська]. – Київ : [б. в.], 2016. – 684 с. (8 д. а.)

ДОВІДКОВА ПРОДУКЦІЯ

1. Довідник науково-інформаційної й видавничої діяльності освітянських бібліотек України та основних заходів бібліотек, спрямованих на підвищення професійної майстерності бібліотечних працівників освітянської галузі України / Нац. акад. пед. наук України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: Біла Л. О. ; наук. ред.: Рогова П. І. ; відп. за вип. Хемчян І. І.]. – Київ : [б. в.], 2014. – 107 с. (5 д.а.).

2. Довідник науково-інформаційної й видавничої діяльності та основних заходів освітянських бібліотек МОН України та НАПН України [Електронний ресурс] / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: І. І. Хемчян, Л. О. Біла, І. М. Щочкіна ; наук. ред. Л. М. Заліток] // Наук.-метод. діяльність : [сайт] / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Електрон. текст. і граф. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/datas/upload/files/748699296.pdf>, вільний. – Назва з екрана. (5 д. а.).

3. Довідник науково-інформаційної й видавничої діяльності та основних заходів освітянських бібліотек МОН України та НАПН України [Електронний ресурс] / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: Біла Л. О., Хемчян І. І. ; наук. ред. Заліток Л. М.]. – Електрон. текст. і граф. дані. – Київ : [б. в.], 2016. – 103 с. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2015/12/directory-2016.pdf>, вільний. – Назва з екрана. (5 д. а.).

4. Підручники і навчальні посібники з природничо-математичних предметів для початкових і середніх навчальних закладів (1918–1945 рр.)

з фонду Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського : каталог / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Мацібора Н. Г., Бондарчук О. Б., Домбровська Л. В. та ін. ; наук. консультант Сухомлинська О. В. ; наук. ред. Березівська Л. Д.]. – Київ : ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 2016. – 405 с. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/166148/>. – Назва з екрана. (25 д. а.)

ІНШЕ

Оглядові видання

1. **Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики :** зб. аналіт. і стат. даних за 2013 р. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: Л. О. Біла, А. В. Копилова, Н. Б. Соколовська ; наук. ред.: Л. М. Заліток, І. І. Хемчян]. – Київ : [б. в.], 2014. – 101 с. (5,0 д.а.).

2. **Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики** [Електронний ресурс] : огляд. вид. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: Л. О. Біла, І. І. Хемчян; наук. ред.: Л. М. Заліток]. – Електрон. текст. і граф. дані. – Київ, 2015. – 105 с. – Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/11096/1/Stat_zbirnyk_2014.pdf, вільний. – Назва з екрана. (5 д. а.).

3. **Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики :** огляд. видання / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: Л. О. Біла, І. І. Хемчян ; наук. ред. І. Г. Лобановська]. – Київ : [б. в.], 2016. – 108 с. (5 д. а.)

Бібліографічні покажчики

1. **Сергій Якович Батишев (до 100-річчя від дня народження)** [Електронний ресурс] : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Кирій С. В., Павленко Т. С., Прохоренко О. М.; наук. консультант Березівська Л. Д., наук. ред.

Заліток Л. М. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О. ; літ. ред. Лисиця Г. М.]. – Електрон. текст. дані. – Київ : [б. в.], 2015. – 236 с. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/11045/>. – Назва з екрану (7 д. а.)

2. Вища освіта України в умовах трансформації суспільства: стан, проблеми, тенденції розвитку, 2012–2013 рр. [Електронний ресурс] : наук.-допом. бібліогр. покажч. Вип. 3 / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Пономаренко Л. О., Філімонова Т. В., Хопта С. М., Бондар Л. М., Стельмах Н. А., Будніченко Г. В., Деревянко Т. М., Мушка І. В. ; наук. ред. Березівська Л. Д. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. – Електрон. текст. дані. – Київ, 2015. – 341 с. – Режим доступу : http://lib.iitta.gov.ua/11077/1/Vutsha_osvita_N_3.pdf. – Назва з екрану (20 д. а.)

3. Вища освіта України в умовах трансформації суспільства: стан, проблеми, тенденції розвитку, 2007–2011 рр. : наук.-допом. бібліогр. покажч. Вип. 2. Ч. 2 / НАПН України, ДНПБ України Вип. В. О. Сухомлинського, Ін-т вищої освіти ; [упоряд.: Лисиця Н. В., Чорнойван Г. П., Стельмах Н. А., Айвазова Л. М., Бублик Н. М. ; наук. консультант Корольов Б. І. ; наук. ред. Рогова П. І. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. – Київ, 2014. (25 д. а.)

4. Андрій Миколайович Гуржій (до 70- річчя від дня народження) : біобібліогр. покажч. / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [упоряд.: Страйгородська Л. І., Прохоренко О. М. ; наук. ред. Добко Т. В. ; авт. вступ. ст. В. Ю. Биков ; бібліогр. ред. ; літ. ред. Редько-Шпак Н. М.]. – Київ : [б. в.], 2016. – 147 с. – (Серія „Академіки НАПН України” ; вип. 26). (6 д. а.)

5. Дошкільна освіта як складова системи безперервної освіти України (2007–2014) : наук.-допом. бібліогр. покажч. Вип. 2 / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Філімонова Т. В., Страйгородська Л. І., Тарнавська С. В. та ін. ; наук. консультант Гавриш Н. М. ; наук. ред. Березівська Л. Д.]. – Київ : [б. в.], 2016. – 403 с. – (25 д. а.)

6. **Календар знаменних і пам'ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки на 2015 рік** / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд. Ніколюк Л. І. ; наук. ред. П. І. Рогова ; відп. за вип. Н. В. Лисиця ; літ. ред. Ю. В. Петік] // Шкіл. б-ка плюс. – 2014. – Верес. (№ 17/18). – С. 1–63. (7,5 д.а.)

7. **Календар знаменних і пам'ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки на 2016 рік** [Електронний ресурс] / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Філімонова Т. В., Тарнавська С. В. ; наук. ред. Березівська Л. Д.]. – Київ, 2015. – 214 с. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/11045/>. – Назва з екрану (7 д. а.)

8. **Левченко Григорій Євменович – вчитель, науковець, неординарна особистість** : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Павленко Т. С., Покусова О. С. ; наук. ред. Рогова П. І., Заліток Л. М. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О. ; літ. ред. Деревянко Т. М.]. – Київ, 2014. – 176 с. (5,4 д. а.)

9. **Лініна Павлівна Одинока – бібліотекознавець, педагог** : (до 50-річчя наук.-пед. діяльності) : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд. Стельмах Н. А. ; наук. ред.: Рогова П. І., Заліток Л. М. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О. ; літ. ред. Деревянко Т. М.]. – Київ : Нілан-ЛТД, 2014. – 86 с. – (Серія «Майстри бібліотечної справи України» ; вип. 3) (3,5 д. а.)

10. **Спеціалізовані вчені ради як складник розвитку Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України (1994–2014)** : [наук.-доп. покажч.] / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського, Ін-т педагогіки НАПН України ; [уклад.: Л. Д. Березівська, Т. Л. Гавриленко, Л. М. Заліток та ін. ; наук. консультант О. В. Сухомлинська ; наук. ред.: Л. Д. Березівська, О. М. Топузов]. – Київ, 2016. – 452 с. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/05/specializovani_2016.pdf. – Назва з екрана. (20 д. а.)

11. **Сучасні технології в освіті. Ч. 1. Сучасні технології навчання** [Електронний ресурс] : наук.-допом. бібліогр. покажч. Вип. 2 / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Філімонова Т. В., Тарнавська С. В., Орищенко І. О., Страйгородська Л. І., Стельмах Н. А., Деревянко Т. М., Мушка І. В. ; наук. консультант Антонова О. Є. ; наук. ред. Березівська Л. Д.]. – Київ, 2015. – 377 с. – Режим доступу:

http://lib.iitta.gov.ua/11087/1/Suchasyi_technologii_navchania_Ch_%201_N_%202.pdf. – Назва з екрану (20 д. а).

СТАТТІ

у тому числі

у зарубіжних виданнях

1. **Berezivska L. D.** Idea of National Education of Children and Youth in Yakiv Chepiha's (1875–1938) / L. D. Berezivska // *Pedagogical Works Pedagogy and Psychology* (Будапешт), IV(39), Issue: 79, 2016. – P. 7–10. (входить до наукометричної бази даних „INDEX COPERNICUS”, індексується у наукометричних базах: *INNO SPACE Scientific Journal Impact Factor*, *ISI (International Scientific Indexing)*, *Directory of Research Journal Indexing Ulrichs Web Global Serials Directory Union Of International Associations Yearbook Scribd*, *Academia.edu*, *Google Scholar*) (0,5 д. а.)

2. **Berezivska L. D.** Twelve-year General Secondary Education Model in Unified School Project in Ukraine (1917-1920) / L.D. Berezivska // *SCIENCE and EDUCATION a NEW DIMENSION*. – 2015. – № – P. 6–9. («Pedagogy and Psychology») індексується у наукометричних базах: *INNO SPACE Scientific Journal Impact Factor*: 3,409 (2013), 4,685 (2014), *ISI (International Scientific Indexing) Impact Factor*: 0.465 (2013), 1.215 (2014), *Directory of Research Journal Indexing Ulrichs Web Global Serials Directory Union Of International Associations Yearbook Scribd*, *Academia.edu*, *Google Scholar* (0,5 д.а.)

3. **Berezivska Larysa** Dmytrivna Principle of Individual Approach to Pupils in Oeuvre of the Ukrainian Teacher Yakiv Chepiha (1875–1938) // European Journal of Education and Applied Psychology (Австрія). – № 2. – 2015. – P. 35–37 (0,5 д. а.). Видання індексується Google Scholar

4. **Havrylenko T. L.** Differentiation of education in primary school in Ukraine during the period of democratic change in educational industry (mid 80's – early 90's of XX century) / T. L. Havrylenko // Actual aspects of pedagogy and psychology of elementary education: materials of the international scientific conference on April 18–19, 2016. – Prague : Vědecko vydavatelské centrum „Sociosféra-CZ”, 2016. – P. 8–13. (0,4 д. а.).

5. **Havrylenko T. L.** Formation of Healthcare Environment in Primary School in the Context of V.O. Sukhomlynskyi's Pedagogical Ideas / T. L. Havrylenko, L. M. Kuziomko // Purposes, tasks and values of education in modern conditions : materials of the II international scientific conference on October 13–14, 2015. – Prague : Vědecko vydavatelské centrum «Sociosféra-CZ», 2015. – P. 80–83.

6. **Havrylenko T. L.** The Development of the Content of Primary Education in Ukraine during the Period of Revival of the National School (1991–2001) / T. L. Havrylenko // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. – 2016. – IV (39). – Is sue 79. – P. 26–29. (*Індексується в Index Copernicus, Global Impact Factor та ін.*) (0,5 д. а.)

7. **Havrylenko T.** The Development of Primary Education in Soviet Ukraine in the mid 60's – early 80's of the 20th Century. Organizational Aspect / Tetiana Havrylenko // Pedagogika Przedszkolna i Wczesnoszkolna : Czasopismo naukowe Instytutu Pedagogiki Przedszkolnej Szkolnej Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. – Krakow, 2016. – № 1 (7). – P. 179–192. (0,6 д. а.).

8. **Havrylenko T. L.** Tendencies of primary education development in Ukraine during the period of emergence of democratic changes in social life (1984–1991) / T. L. Havrylenko // European Journal of Education and Applied

Psychology / «East West» Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH. – Vienna. – 2015. – № 4. – pp. 33-36. *[Індексується в РІНЦ]*

9. **Havrylenko T. L.** The Relevance of Y.F. Chepiha's Ideas in the Context of Modern Primary Education Development in Ukraine / T. L. Havrylenko // Modern Science – Moderní věda. – Prague, 2015. – № 3. – P. 38-44.

10. **Zalitok L. M.** V. Sukhomlynskyi's Ideas about Book as a Means of Formation of Primary School Pupils' Patriotic Values / Zalitok Liudmyla Mykhailivna // Central European Journal for Science and Research. – 2016. – № 17 (30). – С. 61–67. (0,5 д. а.)

11. **Коваленко С. Г.** Сотрудничество библиотек системы образования Украины по созданию сводных баз данных / С. Г. Коваленко, Н. Е. Зорина // Бібліотечны веснік : зборнік артыкулаў / Нац. б-ка Беларусі. – Мінск, 2016. – Вып. 8. – С. 28–35. (0,6 д. а.).

12. **Страйгородська Л. І.** Проблеми соціології на сторінках видань кінця XIX – початку XX ст. у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського / Страйгородська Л. І. // Aktual questions and problems of development of social sciences: International Scientific-Practical Conference, June 28–30, Kielce, 2016 : Conference Proceedings / Holy Cross University, Humanitarian pedagogical faculty. – Kielce, 2016. – Actual problems of sociology. – С. 81–84. (0,3 д. а.)

13. **Тарнавська С. В.** Бібліографічні покажчики як джерело інформації з питань соціальної педагогіки та соціальної роботи / Тарнавська С. В. // Actual questions and problems of development of social sciences : International Scientific-Practical Conference, June 28–30, Kielce, 2016 : Proceedings of the Conference / Holy Cross University, Faculty of Liberal Arts and Education. – Kielce, 2016. – Actual problems of social pedagogy and social work. – С. 94–97. – (0,3 д. а.).

14. **Хемчян И. И.** Научный потенциал педагогических библиотек Украины / Ирина Ивановна Хемчян // Вестн. Библ. Ассамблеи Евразии. – 2016. – № 3. – С. 74–77. (0,5 д. а.)

у наукових фахових виданнях

1. **Артемов Ю. І.** Дослідження інформаційних ресурсів на відповідність потребам користувачів у контексті перетворень бібліотечного середовища / П. І. Рогова, Ю. І. Артемов // Вісн. Кн. палати. – 2015. – № 2. – С. 22–24. – Бібліогр.: 5 назв. (0,37 д. а.).

2. **Березівська Л. Д.** Боротьба вітчизняних громадських організацій за національну школу в імперську добу (кінець XIX – початок XX ст.) / Л.Д. Березівська // Рідна мова (квартальник українського вчительського товариства у Польщі). – 2015. – №.40 – С. (0,5 д. а.)

3. **Березівська Л. Д.** В. О. Сухомлинський про читання як засіб формування культури духовних потреб дитини / Л.Д. Березівська // Педагогічний альманах: Збірник наукових праць / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. – Херсон : КВНЗ „Херсонська академія неперервної освіти”, 2015. – Випуск . – С. 10–16 (0,5 д. а.).

4. **Березівська Л. Д.** Василь Сухомлинський про джерела формування в школярів патріотичних почуттів / Лариса Березівська // Рідна школа. – 2016. – № 7. – С. 10–15. (0,5 д. а.)

5. **Березівська Л. Д.** Внесок Софії Русової у розбудову національної освіти: за матеріалами журналу „Вільна українська школа” (1917–1920) / Лариса Березівська // Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя] : зб. наук. пр. / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2016. – Вип 1. – С. 286–290. (Видання індексується *Google Scholar*) (0,5 д. а.)

6. **Березівська Л. Д.** Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського як інтегратор і поширювач педагогічного біографічного знання / Л.Д. Березівська // Український педагогічний журнал. – № 3. – С. 109-119. Видання індексується Google Scholar (0,5 д. а.).

7. **Березівська Л. Д.** Державна політика стосовно диференціації організації та змісту шкільної освіти в Радянській Україні в умовах

зародження демократичних змін (1985–1991) / Л.Д. Березівська // Педагогіка і психологія. – 2015. – №1. – С. 70–78 (0,5 д. а.)

8. **Березівська Л. Д.** Історія зарубіжної шкільної освіти в сучасних підручниках з історії педагогіки / Л.Д. Березівська // Історико-педагогічний альманах. – 2015. – №1. – С. (0,5 д. а.)

9. **Березівська Л. Д.** Колекція журналу „Вільна українська школа” (1917–1920) як джерело мікроісторії освіти України / Л. Д. Березівська // Історико-педагогічний альманах. – 2016. – № 1. – С. 4–9 (0,7 д.а.).

10. **Березівська Л. Д.** Маловідомі джерела з історії державної освітньої політики: План управління освітою в Україні (1917–1918) / Л.Д. Березівська // Освіта для сучасності=Edukacja dla współczesności»: зб. наук. пр.: у 2 т. / Мін-во освіти і науки України, НПУ імені М.П. Драгоманова, комітет Польської академії наук, Наукове товариство «Польща-Україна», Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, Асоц. Ректорів пед. ун-тів Європи ; редкол. : В.Г. Кремень (голова), В.П. Андрущенко, Н.Г. Ничкало, Ф. Шльосек (заст. голови) ; Л. Лук'янова, Л. Макаренко, О. Падалка [та ін.] (члени редколегії). – Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. – Т. 2. – 518 с. – С. 122–127 (0,5 д. а.).

11. **Березівська Л. Д.** Університетська освіта в підручниках і навчальних посібниках з історії педагогіки незалежної України / Л. Д. Березівська // Вісник Львів. нац. ун-ту ім. Івана Франка. – Львів, 2016. – С. (0,6 д. а.).

12. **Березівська Л. Д.** Яків Чепіга про індивідуальний підхід до учнів як провідний принцип шкільної освіти / Л. Д. Березівська // Вісник Чернігів. нац. пед. ун-ту. Серія: Пед. науки / Чернігів. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка ; [голов. ред. Носко М. О.]. – Чернігів : ЧНПУ, 2016. – Вип. 133. – С. 6–9. (0,5 д. а.).

13. **Березівська Л. Д.** Ідея національно-патріотичного виховання школярів у добу Української революції : за матеріалами журналу „Вільна

українська школа” (1917–1920) /Л. Д. Березівська // Рідна школа. – 2016. – № 1. – С. 57– 62. (0,5 д. а.).

14. **Бондар Л. М.** Система документопостачання Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського / Людмила Бондар // Вісн. Кн. палати. – 2016. – № 10. – С. 18–23. (0,5 д. а.)

15. **Бондарчук О. Б.** Педагогічні ідеї Тимофія та Наталії Лубенець у контексті розвитку дошкільної та початкової освіти в документах з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського / О. Б. Бондарчук, Л. М. Дунаєва // Палітра педагога. – 2014. – № 5. – С. 3–5 (0,5 д.а.).

16. **Бублик Н.** Бібліографічне видання з питань розвитку вищої освіти в умовах інтеграції України до європейського освітнього простору / Наталія Бублик // Вища шк. – 2014. – № 2. – С. 99–105. (0,4 д.а.).

17. **Вараксина Н. В.** Электронная библиотека ГНПБ Украины им. В. А. Сухомлинского как составная часть интегрированного отраслевого информационного ресурса Украины / Н. В. Вараксина // Библиосфера. – 2015. – № 1. – С. 68–74. (0,8 д. а.).

18. **Вараксіна Н. В.** Формування галузевого інформаційного ресурсу у контексті створення електронної бібліотеки / Наталія Вараксіна // Вісн. Кн. палати. – 2014. – № 5. – С. 32–36 (0,6 д.а.).

19. **Гавриленко Т. Л.** Експериментальні дослідження українських учених у галузі початкової освіти: класи вирівнювання (1975-1982 рр.) / Т. Л. Гавриленко // Педагогічний дискурс : зб. наук. праць / гол. ред. І. М. Шоробура. – Хмельницький : ХГПА, 2015. – Вип. 18. – С. 47–52. (0,5 д. а.).

20. **Гавриленко Т. Л.** Трансформація змісту початкової освіти в Україні (1988 – 1991 рр.) / Т. Л. Гавриленко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Сер.: пед. науки / гол. ред. Носко М. О.; Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка. – Чернігів : ЧНПУ, 2015. – Вип. 130. – С. 89–95. (0,5 д. а.).

21. **Грудініна Н. Д.** Бібліографічне оформлення наукових праць / Н. Д. Грудініна // Бібл. вісн. – 2016. – № 3. – С. 47–50. (0,5 д. а.)
22. **Домбровська Л. В. М. І. Демков (1859–1939) невтомний трудівник на ниві вітчизняної освіти.** / Л. В. Домбровська // Вісник кн. палати. – 2015. – № 4. С. 27–31. (0,5 д. а.)
23. **Домбровська Л. В.** Пантелеймон Куліш (1819–1897) – письменник, педагог, просвітник, громадський діяч у документах з фонду ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського / Л. В. Домбровська, В. М. Гулак // Вісн. Кн. палати. – 2014. – № 6. – С. 36–41 (0,5 д.а.).
24. **Доркену А. М.** Новий біобібліографічний покажчик до ювілею академіка А. М. Богуш / А. М. Доркену // Рідна шк. – 2014. – № 11 (листоп.). – С. (0,6 д.а.).
25. **Дроншкевич О. В.** Періодичні видання іноземними мовами ХІХ – початку ХХ ст. як джерело інформації з питань розвитку освіти, науки й культури / О. В. Дроншкевич // Вісн. Кн. палати. – 2016. – № 5. – С. 28–30. (0,5 д. а.)
26. **Дунаєва Л. М.** Пророк від педагогіки (Марія Монтессорі) / Л. М. Дунаєва // Вісн. Кн. палати. – 2015. – № 6. – С. 27–31. (0,5 д. а.)
27. **Заліток Л. М.** Виховання культури потреб особистості через призму ідей В. О. Сухомлинського: (науково-бібліографічне дослідження) / Л. М. Заліток // Педагогічний альманах / Комунал. вищ. навч. закл., Херсон. акад. неперервної освіти Херсон. обл. ради. – Херсон, 2015. – С. 74–79. (0,4 д. а.)
28. **Заліток Л. М.** Джерельна база сухомлиністики в контексті індивідуалізації навчально-виховного процесу в школі / Л. М. Заліток // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : наук. зб. / М-во освіти і науки України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань : Жовтий О. О., 2014. – Вип. 50. – С. 100–109 (0,5 д. а.).

29. **Заліток Л. М.** Досвід В. О. Сухомлинського з індивідуалізації та диференціації шкільного навчального процесу / Людмила Заліток // Молодь і ринок. – 2015. – № 7. – С. 74–79. (0,6 д. а.)

30. **Заліток Л. М.** Колекція „Фонд В. О. Сухомлинського” як складник національного науково-інформаційного простору / Людмила Заліток // Бібл. вісн. – 2016. – № 4. – С. 29–33. (0,5 д. а.)

31. **Заліток Л. М.** Робота з книжкою в сучасній початковій школі крізь призму творчого розвитку ідей В. Сухомлинського / Л. М. Заліток // Наук. вісн. Миколаїв. держ. ун-т ім. В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2014. – Вип. 1.46 (108). – С. 61–68. (0,5 д. а.)

32. **Заліток Л. М.** Роль книжки у вихованні та навчанні дітей з особливими потребами у педагогічній спадщині Василя Сухомлинського / Л. М. Заліток // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови : наук.-метод. зб. / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т спец. педагогіки ; редкол.: Засенко Вячеслав Васильович, Колупасєва Алла Анатоліївна, Вісковатова Тетяна Павлівна [та ін.]. – Київ, 2015. – Вип. 9. – С. 33–38. (0,3 д. а.)

33. **Зоріна Н. Є.** База даних Авторитетного файлу „Предметні заголовки” – важливий елемент інтеграції освітянських бібліотек [Електронний ресурс] / Зоріна Наталія Євгенівна // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2014. – Т. 39, № 1. – С. 182–192. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua>. (0,6 д. а.)

34. **Зоріна Н. Є.** База даних Авторитетного файлу „Предметні заголовки” електронного каталогу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського / Наталія Зоріна // Вісн. Кн. палати. – 2014. – № 1. – С. 18–22. (0,6 д. а.)

35. **Іващенко В. М.** Життя і педагогічна діяльність М. К. Чалого (1816–1907 рр.) / В. М. Іващенко // Вісн. Кн. палати. – 2016. – № 8. – С. 49–52. (0,5 д. а.)

36. **Іващенко В. М.** Педагогічна діяльність Х. Д. Алчевської та її роль у розвитку української освіти в документах з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського / В. М. Іващенко, Р. І. Палійчук // Вісн. Кн. палати. – 2014. – № 7. – С. 39–42. (0,5 д. а.).

37. **Іващенко В. М.** Науково-педагогічна спадщина С. А. Ананьїна // В. М. Іващенко // Вісник кн. палати. – 2015. – № . – С. 34–38. (0,5 д. а.)

38. **Кемпе В. Ю.** Сучасна наукова бібліотека та авторське право: як не порушити закон / В. Ю. Кемпе // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського : зб. наук. пр. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – 2016. – Вип. 44. – С. 141–150. (0,5 д. а.)

39. **Кирий С. В.** Концептуальні засади професійного розвитку особистості в умовах євроінтеграційних процесів: бібліографічне дослідження / С. Кирий // Укр. пед. журн. – 2015. – № 1. – С. 206–214. (0,5 д. а.)

40. **Кирий С.** Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації: до теми методологічного семінару / С. Кирий // Рідна шк. – 2014. – № 4/5. – С. 77–80. (0,5 д. а.).

41. **Кирий С.** Проблеми якості української освіти в контексті сучасних цивілізаційних змін / С. Кирий // Рідна шк. – 2014. – № 11. – С. 77–80. (0,4 д. а.).

42. **Коваленко С. Г.** Бібліографічна зведена база даних дисертацій – складова інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу / Світлана Коваленко // Вісн. Кн. палати. – 2014. – № 2. – С. 14–17. (0,8 д. а.)

43. **Коваленко С. Г.** Співпраця освітянських бібліотек України зі створення зведених баз даних / Світлана Коваленко, Наталія Зоріна // Вісник Кн. палати. – 2016. – № 10. – С. 27–31. (0,7 д. а.)

44. **Лобановська І. Г.** Взаємодія освітянських бібліотек України у формуванні інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу: організаційний аспект / Інна Лобановська // Вісн. Кн. палати. – 2014. – № 9. – С. 16–20. (0,7 д. а.)

45. **Мацібора Н. Г.** Збереження та використання культурного спадку з фондів освітянських бібліотек України [Електронний ресурс] / Н. Г. Мацібора // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2014. – Т. 42, № 4. – Режим доступу:

<http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1091/830#.VDJGsldpWM8>
(0,5 д. а.)

46. **Орищенко І. О.** Створення та початковий період діяльності науково-педагогічної бібліотеки Українського науково-дослідного інституту педагогіки (1926–1930 рр.) / І. О. Орищенко // Вісн. Кн.палати. – 2016. № 7. – С. 41–43. (0,5 д. а.)

47. **Покусова О.** Моніторинг використання галузевих періодичних видань як необхідна умова поліпшення якості формування фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського / Олена Покусова // Бібл. вісн. – 2014. – № 1. – С. 22–26 (0,4 д. а.). **Покусова О.** Шкільна бібліотека у структурі навчально-виховного процесу як історико-педагогічна проблема / О. Покусова // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : наук. зб. / М-во освіти і науки України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань, 2014. – Вип. 50. – С. 221–230. (0, 5 д. а.)

48. **Пономаренко Л. О.** Електронні бібліографічні ресурси Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського у формуванні національного інформаційного простору // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики: збірка наук. пр. / НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2015. – Число 25: Електронні інформаційні ресурси. – С. 103–114. (0,5 д. а.). *Видання внесено до Російського індексу наукового цитування (РІНЦ).*

49. **Пономаренко Л. О.** Створення та розвиток інтегрованого галузевого інформаційно-бібліографічного ресурсу у провідних бібліотеках МОН України і НАПН України в сучасних умовах / Л. О. Пономаренко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2015. – № 1. –

С. 57–64. (0,5 д. а.). Видання внесено до Російського індексу наукового цитування (РІНЦ).

50. Прохоренко О. Електронна доставка документів у Державній науково-педагогічній бібліотеці України ім. В. О. Сухомлинського: досвід упровадження / Олена Прохоренко, Тетяна Павленко // Бібл. вісн. – 2014. – № 2. – С. 12–16. (0,4 д. а.).

51. Рогова П. І. Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, перспективи розвитку, проблеми забезпечення доступу / П. І. Рогова, І. І. Хемчян // Бібл. вісн. – 2014. – № 3. – С. 52–55. (0,75 д. а.)

52. Рубан А. І. Віртуальний інформаційно-бібліографічний ресурс Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського „Видатні бібліотекознавці, бібліографознавці, книгознавці та документознавці України та світу”: досвід формування і перспективи / А. І. Рубан // Короленківські читання 2013. „Бібліотеки, музеї, архіви у медіа-просторі регіону” : матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 24 жовт. 2013 р.: у 2 ч. Ч. 2 / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; [уклад. Н. І. Капустіна; редкол.: В. Д. Ракитянська (голова) та ін.]. – Харків, 2014. – С. 45–54. – Бібліогр.: 19 назв. (0,5 д. а.)

53. Рубан А. І. Публікації з питань дитячого читання на сторінках журналу „Дошкольное воспитание” (1911–1917) / Алла Рубан // Образ. – 2016. – № 4. – С. 39–51. – Бібліогр.: 40 назв. (1,3 д. а.)

54. Рубан А. І. Формування та використання інформаційних ресурсів у бібліотеках України : огляд видань 2010–2014 років / Алла Рубан // Вісн. Кн. палати. – 2016. – № 1. – С. 26–33. – Бібліогр.: 55 назв. (1,4 д. а.)

55. Страйгородська Л. І. Національно-патріотичне виховання в розрізі публікацій українських педагогів-просвітителів О. Дорошкевича та С. Черкасенка / Страйгородська Л. І. // Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Херсонський держ. ун-т. – Херсон, 2016. – № 71. – С. 26–30. (0,5 д. а.)

56. Тарнавська С. В. Реалізація державної політики у сфері надання освітніх послуг вишами США / О. В. Карпенко, С. В. Тарнавська

// Педагогіка і психологія. Вісн. НАПН України. – 2015. – № 1. – С. 79–87. –
Бібліогр.: 22 назви. (0,8 д. а.)

57. **Тарнавська С. В.** Реорганізація системи вищої освіти в УСРР на початку 1920-х років (за матеріалами часопису „Путь просвещения”) / С. В. Тарнавська. – Вища школа. – 2015. – № 6. – С. 91–102. (0,7 д.а.)

58. **Тарнавська С. В.** Робітничі факультети УСРР як історико-педагогічна проблема на сторінках часопису „Путь просвещения” (1922–1926 рр.) / С. В. Тарнавська // Вісн. Кн. палати. – 2016. – № 9. – С. 30–34. (0,7 д. а.) (*Індексується в Google Scholar*)

59. **Файфер Н. В.** Іноземні фахові повнотекстові ресурси у Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського / Н. В. Файфер, О. В. Дроншкевич // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки НАПН України. – Київ : [б. в.], 2014. – Вип. 14. – С. 789–796. (0,5 д. а.).

60. **Файфер Н. В.** Проблеми каталогізації документів іноземними мовами / Н. Файфер // Мова і культура / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ : Видав. дім Дмитра Бураго. – Вип. 17, т. 1 (169). – С. 195–203. (0,5 д. а.).

61. **Файфер Н. В.** Фонд рідкісних та цінних видань іноземними мовами Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського: стан і перспективи розвитку / Н. Файфер, О. Дроншкевич, І. Білоцерківець // Бібл. вісн. – 2014. – № 1. – С. 17–21. (0,6 д. а.).

62. **Філімонова Т. В.** Потреба людини в людині у спадщині В. Сухомлинського / Філімонова Т. В. // Пед. альманах : зб. наук. пр. / КВНЗ „Херсонська академія неперервної освіти” Херсон. облради. – Херсон, 2015. – Вип. 26. – С. 130–136. (0,5 д. а.)

63. **Хемчян І. І.** Освітнянські бібліотеки у соціальних мережах / І. І. Хемчян, Н. Б. Соколовська // Вісн. Кн. палати. – 2015. – № 8. – С. 39–43. (0,9 д. а.)

у наукових виданнях

1. **Березівська Л. Д.** Бібліографічний покажчик „Спеціалізовані вчені ради як складник розвитку Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України (1994–2014)” / Л. Д. Березівська // Бібліотека. Наука. Комунікація : Формування національного інформаційного простору : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 4–6 жовт. 2016 р.) / НАН України, Рада дир. б-к та інформ. центрів – членів МААН. – Київ, 2016. – С. 581–585. (0,3 д. а.).
2. **Бібліотечно-інформаційне забезпечення освіти** / Березівська Л. Д., Зозуля С. М., Лобановська І. Г., Хемчян І. І. // Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / НАПН України ; за заг. ред. В. Г. Кременя. – Київ, 2016. – С. 183–189. (0,2 д. а.)
3. **Біла Л. О.** Нові можливості бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів у сучасному інформаційному просторі / Л. О. Біла // Бібл. форум України. – 2015. – № 3. – С. (0,4 д. а.)
4. **Біла Л. О.** Представництво провідних освітянських бібліотек України у мережі Інтернет / Людмила Біла // Роль наукової бібліотеки у вихованні духовно-моральних якостей майбутніх спеціалістів : матеріали наук.-практ. конф., м. Чернігів, 12 листоп. 2014 р. / Чернігів. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка ; [редкол.: Макарова Г. Г. та ін.]. – Чернігів, 2014. – С. 6–16. (0,6 д.а.)
5. **Бондар Л. М.** Дари як джерело формування фонду Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського / Л. М. Бондар // Справи сімейні. – 2015. – № 10. – С. (0,2 д. а.)
6. **Бондар Л. М.** Комплектування бібліотечного фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського періодичними виданнями: виклики часу / Л. М. Бондар // Бібл. форум України. – 2015. – № 2 (2). – С. 15–17. (0,4 д. а.)
7. **Бондар Л. М.** Облік фондів у педагогічних бібліотеках України: сучасний стан і перспективи / Л. М. Бондар // Бібл. форум України. – 2014. – № 1. – С. 22–26. (0,5 д. а.).

8. **Бондар Л. М.** Особливості формування документного потоку неперіодичних видань у Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] / Л. М. Бондар // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. ред. Т. В. Добко, І. Г. Лобановська ; редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), Т. В. Філімонова, Л. І. Страйгородська, Л. І. Самчук]. – Київ, 2016. – Вип. 5 : Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України. – С. 44–51. – Режим доступу: <http://journals.dnrb.gov.ua/issue/archive>. – Назва з екрана. (0,4 д. а.)

9. **Бондарчук О. Б.** Кімната-музей рідкісної книги у педагогічній бібліотеці / Оксана Бондарчук // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2016. – № 1 (3). – С. 32–33. (0,5 д. а.)

10. **Бондарчук О. Б.** Кімната-музей рідкісної книги у педагогічній бібліотеці / О. Бондарчук // Бібл. планета. – 2016. – № 1. – С. 38–39. (0,5 д. а.)

11. **Бондарчук О. Б.** Навчальна книжка як засіб національної освіти (друга пол. XIX– поч. XX ст.) / О. Б. Бондарчук // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. ред. Т. В. Добко, І. Г. Лобановська ; редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), Т. В. Філімонова, Л. І. Страйгородська, Л. І. Самчук]. – Київ, 2016. – Вип. 5 : Організація і методика створення корпоративних інформаційних ресурсів для освітянської галузі України. – С. 51–59. – Режим доступу: <http://journals.dnrb.gov.ua/issue/archive>. – Назва з екрана. (0,5 д. а.)

12. **Бондарчук О. Б.** Навчальні видання для початкової освіти дорослих(1918–1930 рр.): ретроспективний огляд / О. Б. Бондарчук // Таврійський вісник освіти. – 2015. – № 2 (50). – Ч. 2. – С. 247–254. (0,5 д. а.).

13. **Вараксіна Н. В.** WordPress як технологічна платформа для створення веб-сайтів / Вараксіна Н. В. // Бібліотека. Наука. Комунікація :

Формування національного інформаційного простору : матеріали Міжнар. наукової конф. (Київ, 4–6 жовт. 2016 р.) / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, Рада дир. б-к та інформ. центрів – членів МААН. – Київ, 2016. – С. 321–325. (0,5 д. а.).

14. **Вараксіна Н. В.** Упровадження мультимедійних технологій у діяльність педагогічних бібліотек [Електронний ресурс] / Вараксіна Н. В., Шило О. А. // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. ред. Т. В. Добко, І. Г. Лобановська ; редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), Т. В. Філімонова, Л. І. Страйгородська, Л. І. Самчук]. – Київ, 2016. – Вип. 5 : Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України. – С. 164–174. – Режим доступу: <http://journals.dnrb.gov.ua/issue/archive>. – Назва з екрана. (0,5 д. а.).

15. **Галах В. В.** Тенденції розвитку системи вищої освіти України (1991–2014) / В. В. Галах // Україна: події, факти, коментарі. – 2014. – № 12. – С. 67–78. (0,6 д. а.)

16. **Галах В. В.** Специфіка реформування середньої освіти в незалежній Україні / В. В. Галах // Таврійськ. вісн. освіти. – 2014. – № 4. – С. 274–281. (0,5 д. а.).

17. **Грудініна Н. Д.** Бібліографічний апарат наукової публікації / Н. Д. Грудініна // Таврійськ. вісн. освіти. – 2016. – № 2. – С. 249–256. (0,7 д. а.)

18. **Гулак В. М.** Життєвий і творчий шлях О. О. Потебні / В. М. Гулак // Таврійськ. вісн. освіти. – 2015. – № 3. – С. 5–12.

19. **Дроншкевич О. В.** Зарубіжні періодичні видання XIX – початку XX ст. – частина світової історико-культурної спадщини / О. В. Дроншкевич // Таврійськ. вісн. освіти. – 2015. – № 3. – С. 277–283. (0,5 д. а.)

20. **Дроншкевич О. В.** Колекція „Видання XVII – початку XX ст. іноземними мовами”: вивчення, збереження, популяризація [Електронний

ресурс] // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. ред. Т. В. Добко, І. Г. Лобановська ; редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), Т. В. Філімонова, Л. І. Страйгородська, Л. І. Самчук]. – Київ, 2016. – Вип. 5 : Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України. – С. 60–66. – Режим доступу: <http://journals.dnrb.gov.ua/issue/archive>. – Назва з екрана. (0,5 д. а.)

21. **Дунаєва Л. М.** Зберігання бібліотечно-інформаційного ресурсу в час цифрових технологій [Електронний ресурс] / Л. М. Дунаєва // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. ред. Т. В. Добко, І. Г. Лобановська ; редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), Т. В. Філімонова, Л. І. Страйгородська, Л. І. Самчук]. – Київ, 2016. – Вип. 5 : Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України. – С. 66–73. – Режим доступу: <http://journals.dnrb.gov.ua/issue/archive>. – Назва з екрана. (0,5 д. а.)

22. **Зоріна Н. Є.** Заголовки предметних рубрик в авторитетних записах як засіб підвищення доступності інформації в електронному каталозі наукової бібліотеки / Н. Є. Зоріна // Бюл. Нац. с.-г. б-ки НААН. Вип. 2. Матеріали Круглого столу „Інформаційні ресурси для аграрної науки і освіти: інтеграція і технології доступу”, Київ, 23 жовт. 2015 р. – Київ, 2015. – С. 29–33. (0,5 д. а.)

23. **Зоріна Н. Є.** Зведені бази даних як результат взаємодії освітянських бібліотек України на засадах кооперування [Електронний ресурс] / Н. Є. Зоріна, С. Г. Коваленко // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. ред. Т. В. Добко, І. Г. Лобановська ; редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), Т. В.

Філімонова, Л. І. Страйгородська, Л. І. Самчук]. – Київ, 2016. – Вип. 5 : Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України. – С. 103–113. – Режим доступу: <http://journals.dnrb.gov.ua/issue/archive>. – Назва з екрана. (0,7 д. а.)

24. **Іващенко В. М.** Колекція шкільних підручників як галузевий бібліотечно-інформаційний ресурс і джерело наукових досліджень [Електронний ресурс] // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. ред. Т. В. Добко, І. Г. Лобановська ; редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), Т. В. Філімонова, Л. І. Страйгородська, Л. І. Самчук]. – Київ, 2016. – Вип. 5 : Організація і методика створення корпоративних інформаційних ресурсів для освітянської галузі України. – С. 73–78. – Режим доступу: <http://journals.dnrb.gov.ua/issue/archive>. – Назва з екрана. (0,5 д. а.)

25. **Кемпе В. Ю.** Вивчення повноти комплектування фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського обов'язковим примірником документів з питань педагогіки та психології // Бібл. форум України. – 2015. – № 2 (2). – С. 2–5. (1 д. а.)

26. **Кемпе В. Ю.** Видова різноманітність навчальної літератури у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з питань національно-патріотичного виховання / В. Ю. Кемпе // Таврійськ. вісн. освіти. – 2016. – № 2. – С. 257–264. (0,4 д. а.)

27. **Кемпе В. Ю.** Навчальна література з питань національно-патріотичного виховання у фонді галузевої книгозбірні [Електронний ресурс] / В. Ю. Кемпе // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. ред. Т. В. Добко, І. Г. Лобановська ; редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), Т. В. Філімонова, Л. І. Страйгородська, Л. І. Самчук]. – Київ, 2016. – Вип. 5 : Організація і методика створення корпоративних інформаційних ресурсів для освітянської

галузі України. – С. 132–138. – Режим доступу: <http://journals.dnrb.gov.ua/issue/archive>. – Назва з екрана. (0,4 д. а.)

28. **Кемпе В. Ю.** Проблеми дотримання авторського права в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського // Таврійськ. вісн. освіти. – 2015. – № 4. – С. 261–267. (0,9 д. а.)

29. **Лобановська І. Г.** Корпоративні бібліотечні проекти – перспективна форма інтегрування інформаційних ресурсів [Електронний ресурс] / І. Г. Лобановська // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. ред. Т. В. Добко, І. Г. Лобановська ; редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), Т. В. Філімонова, Л. І. Страйгородська, Л. І. Самчук]. – Київ, 2016. – Вип. 5 : Організація і методика створення корпоративних інформаційних ресурсів для освітянської галузі України. – С. 35–42. – Режим доступу: <http://journals.dnrb.gov.ua/issue/archive>. – Назва з екрана. – Те саме: Зб. наук. праць / Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини „Україна”, Білоцерків. ін-т економіки та управління ; [редкол. Юхименко П. І. та ін.]. – Біла Церква, 2016. – Вип. 13. – С. 75–81. (0,5 д. а.) (0,5 д. а.)

30. **Лобановська І. Г.** Предметизація документів: галузевий аспект / Лобановська І. Г. // Бібліотека ХХІ століття: перспективи та інновації : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 23 квітня 2015 р. / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Наук. б-ка. – Київ, 2015. – С. 131–141. (0,4 д. а.)

31. **Лобановська І. Г.** Предметизація як засіб організації інформаційних ресурсів з питань освіти, педагогічної науки і практики / І. Г. Лобановська // Бюл. Нац. с.-г. б-ки НААН. Вип. 2. Матеріали Круглого столу „Інформаційні ресурси для аграрної науки і освіти: інтеграція і технології доступу”, Київ, 23 жовт. 2015 р. – Київ, 2015. – С. 25–28. (0,2 д. а.)

32. **Мацібора Н. Г.** Видатний педагог, державний діяч, просвітителю – Софія Русова (До 160-ї річниці від дня народження) / Мацібора Н. Г. // Шкіл. б-ка плюс. – 2016. – № 7/8 (квітень). – С. 13–16. (0,5 д. а.)

33. **Мацібора Н. Г.** Книга минулого як джерело нових знань / Н. Г. Мацібора // Таврійськ. вісн. освіти. – 2015. – № 2 (50). – Ч. 1. – С. 284–292. (0,6 д. а.)

34. **Ніколаєнко Я. М.** Міжнародний книгообмін в Україні: історична ретроспектива [Електронний ресурс] / Я. М. Ніколаєнко // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. ред. Т. В. Добко, І. Г. Лобановська ; редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), Т. В. Філімонова, Л. І. Страйгородська, Л. І. Самчук]. – Київ, 2016. – Вип. 5 : Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітньої галузі України. – С. 79–83. – Режим доступу: <http://journals.dnpb.gov.ua/issue/archive>. – Назва з екрана. (0,4 д. а.)

35. **Орищенко І. О.** Формування фонду Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського: харківський період (1869–1920 рр.) [Електронний ресурс] / І. О. Орищенко // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. ред. Т. В. Добко, І. Г. Лобановська ; редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), Т. В. Філімонова, Л. І. Страйгородська, Л. І. Самчук]. – Київ, 2016. – Вип. 5 : Організація і методика створення корпоративних інформаційних ресурсів для освітньої галузі України. – С. 83–90. – Режим доступу: <http://journals.dnpb.gov.ua/issue/archive>. – Назва з екрана. (0,3 д. а.)

36. **Павленко Т. С.** Інформаційні потреби користувачів-науковців Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського у контексті розвитку сучасної освіти / Тетяна Павленко // Бібл. форум. – 2015. – № 2 (2). – С. 6–9. (0,4 д. а.)

37. **Павленко Т. С.** Інформаційні потреби користувачів – орієнтир удосконалення бібліотечної діяльності [Електронний ресурс] / Т. С. Павленко // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. ред.

Т. В. Добко, І. Г. Лобановська ; редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), Т. В. Філімонова, Л. І. Страйгородська, Л. І. Самчук]. – Київ, 2016. – Вип. 5 : Організація і методика створення корпоративних інформаційних ресурсів для освітянської галузі України. – С. 120–128. – Режим доступу: <http://journals.dnpb.gov.ua/issue/archive>. – Назва з екрана. (0,5 д. а.)

38. **Палійчук Р. І.** Педагогічний доробок С. І. Миропольського (1842–1907 рр.) та його значення для розвитку національної освіти [Електронний ресурс] / Р. І. Палійчук // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. ред. Т. В. Добко, І. Г. Лобановська ; редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), Т. В. Філімонова, Л. І. Страйгородська, Л. І. Самчук]. – Київ, 2016. – Вип. 5 : Організація і методика створення корпоративних інформаційних ресурсів для освітянської галузі України. – С. 90–97. – Режим доступу: <http://journals.dnpb.gov.ua/issue/archive>. – Назва з екрана. (0,5 д. а.)

39. **Палійчук Р. І.** Роль С. І. Миропольського у розвитку української освіти: на основі матеріалів з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського / Р. І. Палійчук // Таврійськ. вісн. Освіти. – 2016. – № 3 (55). – С. 199–207. (0,5 д. а.)

40. **Палійчук Р. І.** Часопис „Вільна українська школа” (1917–1919 рр.) у реформуванні шкільної освіти в Україні / Палійчук Р. І. // Таврійськ. вісн. Освіти. – 2015. – № 2 (50). – Ч. 2. – С. 263–270. (0,5 д. а.)

41. **Рубан А. І.** Внесок вітчизняних і зарубіжних науковців, видатних педагогів, діячів культури України й світу в розроблення питань дитячого читання / Рубан А. І. // Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: виховуємо культуру потреб особистості : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. і XXII Всеукр. пед. читань, 24–25 верес. 2015 р. / Нац. акад. пед. наук України, Укр. Асоц. ім. Василя Сухомлинського, Упр. освіти і науки Херсон. облдержадмін., Комунал. вищ. навч. закл. „Херсон. акад. неперерв. освіти”

Херсон. облради. – Херсон : [КВНЗ „Херсон. акад. неперерв. освіти”, 2015]. – Ч. 3. – С. 115–133. – Бібліогр.: 15 назв. (1,2 д. а.)

42. **Рубан А. І.** Інформаційно-бібліографічне забезпечення бібліотекарів навчальних закладів України / А. І. Рубан // Шкіл. бібл.-інформ. центр. – 2015. – № 6. – С. 92–94 ; Шкіл. б-ка плюс. – 2015. – № 15/16 (серп.). – С. 1–4. (0,3 д. а.)

43. **Рубан А. І.** Особистість в контексті історії бібліотечної справи / А. І. Рубан // Бібл. форум України. – 2015. – № 2 (2). – С. 68–70. (0,4 д. а.)

44. **Стельмах Н. А.** Сучасні підходи до створення біобібліографічних покажчиків (із досвіду підготовки покажчика „Яків Феофанович Чепіга (Зеленкевич) – видатний педагог, психолог, громадський діяч”) / Стельмах Н. А. // Тавр. вісн. освіти. – 2015. – № 2, ч. 2. – С. 271–277. (0,4 д. а.)

45. **Страйгородська Л. І.** Сторінки історичної свідомості як підґрунтя сучасного національно-патріотичного виховання [Електронний ресурс] / Л. І. Страйгородська // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. ред. Т. В. Добко, І. Г. Лобановська ; редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), Т. В. Філімонова, Л. І. Страйгородська, Л. І. Самчук]. – Київ, 2016. – Вип. 5 : Організація і методика створення корпоративних інформаційних ресурсів для освітянської галузі України. – С. 30–35. – Режим доступу: <http://journals.dnrb.gov.ua/issue/archive>. – Назва з екрана. (0,4 д. а.)

46. **Сухомлинська О. В.** В. О. Сухомлинський про життєві (вітальні) потреби дітей: піклування і захист / О. В. Сухомлинська // Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. / О. В. Сухомлинська // Рівнен. держ. гуманіт. ун-т ; [голов. ред. О. Б. Петренко ; ред. рада: Сухомлинська О. В. та ін. ; редкол.: О. В. Безкоровайна та ін. ; упоряд.: О. Б. Петренко, Т. С. Ціпан]. – 2016. – Вип. 3. – С. 6–15. (0,7 д. а.)

47. **Сухомлинська О. В.** Сухомлинський про патріотичне виховання : тексти і контексти / О. В. Сухомлинська // Педагогічний пошук : наук.-метод. вісник / Волин. ін-т післядиплом. пед. освіти ; [голов. ред. П. С. Олешко ; чл. редкол.: Р. А. Арцишевський та ін.]. – Луцьк, 2016. – 4 (92). – С. 5–8. (0,4 д. а.)

48. **Сухомлинська О. В.** Про книгу „Я розповім вам казку... Філософія для дітей” Василя Сухомлинського / О. В. Сухомлинська // Спадщина В. О. Сухомлинського – джерело сучасної педагогічної науки і практики : монографія / НАПН України, Укр. асоц. ім. Василя Сухомлинського, Волин. ін-т післядиплом. пед. освіти ; [авт. кол.: О. В. Сухомлинська та ін. ; уклад. П. С. Олешко]. – Луцьк : Надстир’я, 2016. – С. 21–30. (0,6 д. а.)

49. **Сухомлинська О. В.** Про цю книгу / Ольга Сухомлинська // Я розповім вам казку... : Філософія для дітей / Василь Сухомлинський ; [авт. передм. і уклад. Ольга Василівна Сухомлинська]. – Харків : ВД „Школа”, 2016. – С. 5–12. (0,5 д. а.)

50. **Сухомлинська О. В.** У пошуках справжнього / О. В. Сухомлинська // Спадщина В. О. Сухомлинського – джерело сучасної педагогічної науки і практики : монографія / НАПН України, Укр. асоц. ім. Василя Сухомлинського, Волин. ін-т післядиплом. пед. освіти ; [авт. кол.: О. В. Сухомлинська та ін. ; уклад. П. С. Олешко]. – Луцьк : Надстир’я, 2016. – С. 7–20. (0,7 д. а.)

51. **Сухомлинська О. В.** Українсько-польські педагогічні впливи в історичному вимірі: випадок В. О. Сухомлинського / О. В. Сухомлинська // Іст.-пед. альм. / Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки ; [голов. ред. Сухомлинська О. В. ; редкол.: Побірченко Н. С. та ін.]. – 2016. – Вип. 1. – С. 51–57. (0,5 д. а.)

52. **Тарнавська С. В.** Вища школа УСРР у 1920-х – на початку 1930-х років: радянська історіографія / С. В. Тарнавська // Тавр. вісн. освіти. – 2015. – № 4. (0,8 д. а.).

53. Ушакова Л. М. Надання доступу до інформаційних ресурсів бібліотеки через імідж- та електронний каталог / Л. М. Ушакова // Бюл. Нац. с.-г. б-ки НААН. Вип. 2. Матеріали Круглого столу „Інформаційні ресурси для аграрної науки і освіти: інтеграція і технології доступу”, Київ, 23 жовт. 2015 р. – Київ, 2015. – С. 33–35. (0,4 д. а.)

54. Філімонова Т. В. Бібліографічні покажчики Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського з питань розвитку вищої освіти України / Т. В. Філімонова // Модерна бібліотека@ в мінливому світі : VII Львівський міжнар. бібл. форум, Львів, 2016. : зб. матеріалів. – Львів, 2016. – С. 42–46. (0,5 д. а.).

55. Філімонова Т. В. Часопис „Радянська Освіта” (1923–1931) в історії громадсько-педагогічного руху України / Філімонова Т. В. // Тавр. вісн. освіти. – 2015. – № 2 (50). – С. 277–286. (0,5 д.а.)

56. Хемчян І. І. Формування культури читання: сучасний аспект / Хемчян І. І. // Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: виховуємо культуру потреб особистості : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. і XXII Всеукр. пед. читань, 24–25 верес. 2015 р. / Нац. акад. пед. наук України, Укр. Асоц. ім. Василя Сухомлинського, Упр. освіти і науки Херсон. облдержадмін., Комунал. вищ. навч. закл. „Херсон. акад. неперерв. освіти” Херсон. облради. – Херсон. – Ч. 3. – С. 157–168. (1 д. а.)

Інформаційні статті

1. Березівська Л. Д. Зберігання та вивчення наукового об’єкта рідкісних видань у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського / Березівська Л. Д. // Освіта. – 2016. – 16–23 берез. – (№ 11/12). (0,3 д. а.).

2. Березівська Л. Д. Я.Ф. Чепіга (Зеленкевич) – відомий український педагог, психолог, громадський діяч (1875–1938) / Л. Д. Березівська // Пед. газета. – 2015. – № 2. – С. 7 (0,2 д. а.)

3. Бондар Л. М. Бібліотечні фонди в умовах фінансової дієти / Людмила Бондар // Освіта. – 2016. – 24–29 черв. (№ 25/26). – С. 6. (0,2 д. а.)

4. **Дроншкевич О. В.** Англomовні рідкісні видання XIX – початку XX ст. з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] : [бібліогр. список] / Дроншкевич О. В. // ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : [офіц. сайт]. – Електрон. текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua>, вільний. – Назва з екрана. (0,6 д. а.)

5. **Дроншкевич О. В.** Підручники і навчальні посібники з англійської мови для початкових і середніх навчальних закладів (1925–1945 рр.) [Електронний ресурс] : [бібліогр. список] / Дроншкевич О. В. // ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : [офіц. сайт]. – Електрон. текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua>, вільний. – Назва з екрана. (0,6 д. а.)

6. **Заліток Л. М.** Витоки патріотизму за літературною спадщиною Василя Сухомлинського / Людмила Заліток // справи сімейні. – 2016. – № 6. – С. 16–17. (0,2 д. а.)

7. **Заліток Л. М.** Від материнської мудрості йде духовна сила народу / Людмила Заліток, Світлана Кириї // справи сімейні. – 2015. – № 4. – С. 20–21. (0,2 д. а.)

8. **Заліток Л. М.** Якою має бути майбутня школа – запитайте у Василя Сухомлинського! / Людмила Заліток // справи сімейні. – 2016. – № 3. – С. 18–19. (0,2 д. а.)

9. **Рубан А. І.** Книга і читання – важливі чинники у вихованні духовних цінностей учнів : рек. список літ. до Всеукр. місячника шкіл. б-к – 2016 / уклад. А. І. Рубан // Шкіл. б-ка плюс. – 2016. – № 19/20 (жовт.). – С. 18–21. (0,4 д. а.)

10. **Рубан А. І.** Круглий стіл „Струна високого неспокою” / А. І. Рубан, Л. О. Біла // Шкіл. б-ка плюс. – 2016. – № 1/2 (січ.). – С. 5–6. (0,2 д. а.)

11. **Рубан А. І.** Нові надходження [до Кабінету бібліотекознавства ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського] – січень–червень / підгот. А. І. Рубан // Шкіл. б-ка плюс. – 2016. – № 13/14 (лип.). – С. 6–16. (1 д. а.)

12. **Рубан А. І.** Читачецентризм як сутність бібліотечної роботи : [бібліогр. огляд вид. із фонду каб. бібліотекознавства ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського] / уклад. Алла Іванівна Рубан // Шкіл. б-ка плюс. – 2016. – № 13/14 (лип.). – С. 17–31. (1,5 д. а.)
13. **Страйгородська Л. І.** Проблема читання і читачецентризм: зарубіжний досвід / Л. Страйгородська // Шкіл. б-ка плюс. – 2016. – № 15/16. – С. 8–11. (0,4 д.а.)
14. **Сухомлинська О. В.** Слово про батька : [інтерв'ю з академіком НАПН України Ольгою Сухомлинською / спілкувалася Наталія Кулик] // Освіта України. – 2016. – 3 жовт. (№ 39). – С. 12–13. (0,1 д. а.)
15. **Філімонова Т. В.** Повернення забутих імен [стаття, присвячена проведенню круглого столу Я.Ф.Чепіги] / [Т. В. Філімонова] // Освіта України. – 2015. – 27 квіт. (№ 17). – С. 3. (0,1 д. а.)
16. **Філімонова Т. В.** Українські педагоги про національно-патріотичне виховання / Т. В. Філімонова // Пед. газета. – 2016. – № 3 (253). – С. 9. (0,1 д. а.).
17. **Хемчян І. І.** Всеукраїнський вебінар „Виховуємо громадянина – патріота України” / І. І. Хемчян // Шкіл. б-ка плюс. – 2016. – № 1/2 (січ.). – С. 4. (0,1 д. а.)
18. **Хемчян І. І.** Всеукраїнський науково-практичний семінар „Освітнянські бібліотеки України на шляху трансформації у базові документально-комунікаційні комплекси: стан та перспективи” : [21–22 травня 2015 р.] / І. І. Хемчян // Шкіл. б-ка плюс. – 2015. – № 13/14. – С. 2–4. (0,2 д. а)
19. **Хемчян І. І.** Секція працівників шкільних бібліотек [в УБА] / І. І. Хемчян // Шкіл. б-ка плюс. – 2016. – № 1/2 (січ.). – С. 8–9. (0,1 д. а.)
20. **Хемчян І. І.** Формування патріотизму як основа виховної роботи шкільної бібліотеки / Ірина Іванівна Хемчян // Шкіл. б-ка плюс. – 2016. – № 21/22 (листоп.). – С. 2–4. (0,4 д. а.)

21. **Хемчян І. І.** Всеукраїнський вебінар „Впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в практику роботи шкільних бібліотек” : [12 берез. 2015 р.] / І. І. Хемчян // Шкіл. б-ка плюс. – 2015. – № 7/8 (Квітень). – С. 2–3. (0,2 д.а.)

ТЕЗИ

1. **Березівська Л. Д.** Бібліографічний покажчик „Спеціалізовані вчені ради як складник розвитку Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України (1994–2014)” : основні підходи до створення [Електронний ресурс] / Л. Д. Березівська // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д.а.)

2. **Березівська Л. Д.** Інформаційно-бібліографічний ресурс „Видатні педагоги України та світу” Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського як джерело педагогічного біографічного знання / Березівська Лариса Дмитрівна // Удосконалення інформаційно-ресурсного забезпечення освіти і науки в умовах євроінтеграції : тези доповідей XVIII Міжнар. наук.-практ. конф. (26–28 трав. 2016 р.) / Білоцерків. ін-т економіки та управління Ун-ту „Україна” ; за заг. ред. П. І. Юхименка ; наук. ред. І. Г. Романченко. – Біла Церква, 2016. – С. 45–47. (0,2 д. а.)

3. **Березівська Л. Д.** Українські педагоги про національно-патріотичне виховання школярів : за матеріалами журналу „Вільна українська школа” (1917–1920) [Електронний ресурс] / Л. Д. Березівська // Українські педагоги про національно-патріотичне виховання : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського [та ін.] ;

[редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Філімонова Т. В. ; літ. ред. Редько-Шпак Л. В.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – С. 7–8. (0,1 д. а.).

4. **Біла Л. О.** Провідні освітянські бібліотеки України в Інтернет-просторі [Електронний ресурс] / Л. О. Біла // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

5. **Біла Л. О.** Розвиток провідних освітянських бібліотек на сучасному етапі / Л. О. Біла // Звітна наук.- практ. конф. ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського : тези / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В.О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

6. **Бондар Л. М.** Сучасний підхід до комплектування фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] / Л. М. Бондар // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

7. **Бондарчук О. Б.** Джерела нових досліджень – рідкісні видання з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського / О.Б. Бондарчук // Звітна наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського : тези / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В.О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

8. **Бондарчук О. Б.** Навчальна книжка другої пол. XIX – поч. XX ст. – джерело досліджень історії вітчизняного підручникотворення [Електронний ресурс] / О. Б. Бондарчук // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

9. **Вараксіна Н. В.** Веб-портал ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як основа інтегрованої технологічної системи формування інформаційного поля та швидкого доступу до інформації / Вараксіна Наталія Володимирівна // Удосконалення інформаційно-ресурсного забезпечення освіти і науки в умовах євроінтеграції : тези доповідей XVIII Міжнар. наук.-практ. конф. (26–28 трав. 2016 р.) / Білоцерків. ін-т економіки та управління Ун-ту „Україна” ; за заг. ред. П. І. Юхименка ; наук. ред. І. Г. Романченко. – Біла Церква, 2016. – С. 51–54. (0,5 д. а.).

10. **Вараксіна Н. В.** Використання „хмарних технологій” для створення електронних ресурсів [Електронний ресурс] / Н. В. Вараксіна // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

11. **Вараксіна Н. В.** Гармонізація традиційних та новітніх технологій – інноваційний напрям роботи бібліотеки [Електронний ресурс] / Н. В. Вараксіна // Звітна науково-практична конференція : тези / Держ.

наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2015 – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.).

12. **Вараксіна Н. В.** Досвід ретроспективної конверсії карточних каталогів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського / Вараксіна Н. В. // Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору : матеріали міжнар. наук. конф. (Київ, 21–23 жовтня 2014 р.). – Київ : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського НАНУ, 2014. – С. 314–316 (0,1 д.а.).

13. **Грудініна Н. Д.** Бібліографічне оформлення наукових праць – проблеми і перспективи [Електронний ресурс] / Н. Грудініна. – Київ, 2015. – Режим доступу: <http://conference.nbuv.gov.ua/report/view/id/709/>. – Назва з екрана. (0, 2 д. а.)

14. **Грудініна Н. Д.** Бібліографічний апарат наукової публікації / Н. Д. Грудініна // Звітна наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0, 1 д. а.)

15. **Грудініна Н. Д.** Систематичні каталоги: осучаснення змісту в традиційності виконання [Електронний ресурс] / Грудініна Н. Д. // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

16. **Гулак В. М.** Педагогічні персоналії у виданнях XIX – початку XX ст. / Гулак В. М. // Звітна наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського : тези / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В.О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

[content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf](http://dnrb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf). – Назва з екрана. (0,1 д. а.) Домбровська Л. В. Дослідження рідкісних видань з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського / Л. В. Домбровська // Звітна наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnrb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

17. **Гулак В. М.** Формування БД періодичних видань як інформаційного електронного ресурсу бібліотеки [Електронний ресурс] / В. М. Гулак // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnrb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

18. **Дроншкевич О. В.** Зарубіжні періодичні видання XIX – початку XX ст. як об'єкт національного культурного надбання держави / О. В. Дроншкевич // Звітна наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnrb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

19. **Дроншкевич О. В.** Дослідження документного ресурсу іноземними мовами у Державній науково-педагогічній бібліотеці України ім. В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] / О. В. Дроншкевич // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим

доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

20. **Дунаєва Л. М.** Зберігання фонду бібліотеки як засіб якісного інформаційного забезпечення користувачів [Електронний ресурс] / Л. М. Дунаєва // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

21. **Дунаєва Л. М.** Рідкісні видання як інформаційне джерело з питань розвитку педагогічної думки та освіти / Л. М. Дунаєва // Звітна наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського : тези / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В.О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

22. **Задорожна Н. Т.** Веб-портал як технологічний засіб гармонізації традиційних і електронних інформаційних ресурсів [Електронний ресурс]/ Н. Т. Задорожна // Звітна науково-практична конференція : тези / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2015 – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

23. **Заліток Л. М.** Бібліотечна колекція як джерело дослідження досвіду В. О. Сухомлинського / Л. М. Заліток // Матеріали Звітної науково-практичної конференції за результатами наукових досліджень співробітників ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського України за 2015 рік : інформ. вид. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д., Заліток Л. М., Зозуля С. М. та ін.]. – Київ, 2015. – Режим

доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. –

Назва з екрана. (0,1 д. а.)

24. **Заліток Л. М.** Виховний потенціал авторських казок Василя Сухомлинського [Електронний ресурс] / Л. М. Заліток // Українські педагоги про національно-патріотичне виховання : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського [та ін.] ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Філімонова Т. В. ; літ. ред. Редько-Шпак Л. В.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/08/ddd1.pdf>. (0,1 д. а.)

25. **Заліток Л. М.** Формування галузевого інформаційного простору: науковий підхід / Заліток Людмила Михайлівна // Удосконалення інформаційно-ресурсного забезпечення освіти і науки в умовах євроінтеграції : тези доповідей XVIII Міжнар. наук.-практ. конф. (26–28 трав. 2016 р.) / Білоцерків. ін-т економіки та управління Ун-ту „Україна” ; за заг. ред. П. І. Юхименка ; наук. ред. І. Г. Романченко. – Біла Церква, 2016. – С. 60–63. (0,3 д. а.)

26. **Заліток Л. М.** Підходи В. О. Сухомлинського до індивідуалізації в початковій школі / Л. М. Заліток // Актуальні проблеми сучасних історико-педагогічних досліджень шкільної освіти : зб. тез і анот. матеріалів XIV Всеукр. іст.-пед. наук.-практ. конф. – Київ : Пед. думка, 2014. – С. 78 (0,1 д.а.).

27. **Зоріна Н. Є.** Авторитетний файл предметних заголовків як засіб підвищення ефективності тематичного пошуку в електронному каталозі / Н. Є. Зоріна // Звітна наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського : тези / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В.О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

28. **Зоріна Н. Є.** Співпраця ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з освітянськими бібліотеками України зі створення зведених баз даних [Електронний ресурс] / Н. Є. Зоріна, С. Г. Коваленко // Інформаційне

забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,2 д. а.)

29. **Івашенко В. М.** Друковані каталоги як джерельна база наукових досліджень [Електронний ресурс] / В. М. Іващенко // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

30. **Іващенко В. М.** Педагогічні персоналії – один із пріоритетних напрямів сучасної історико-педагогічної науки / В. М. Іващенко // Звітна наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

31. **Кемпе В. Ю.** Видова різноманітність навчальної літератури у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з питань національно-патріотичного виховання / Кемпе Вероніка Юріївна // Удосконалення інформаційно-ресурсного забезпечення освіти і науки в умовах євроінтеграції : тези доповідей XVIII Міжнар. наук.-практ. конф. (26–28 трав. 2016 р.) / Білоцерків. ін-т економіки та управління Ун-ту „Україна” ; за заг. ред. П. І. Юхименка ; наук. ред. І. Г. Романченко. – Біла Церква, 2016. – С. 63–66. (0,4 д. а.)

32. **Кемпе В. Ю.** Типологічний підхід до вивчення навчальної літератури з питань національно-патріотичного виховання у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] / В. Ю. Кемпе // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

33. **Кирий С. В.** Інформаційне забезпечення користувачів через комплексні бібліотечні заходи // Матеріали Звітної науково-практичної конференції за результатами наукових досліджень співробітників ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського України за 2015 рік : інформ. вид. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д., Заліток Л. М., Зозуля С. М. та ін.]. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

34. **Кирий С. В.** Науково-педагогічний лекторій як засіб інформаційного забезпечення користувачів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського / Кирий Світлана Василівна // Удосконалення інформаційно-ресурсного забезпечення освіти і науки в умовах євроінтеграції : тези доповідей XVIII Міжнар. наук.-практ. конф. (26–28 трав. 2016 р.) / Білоцерків. ін-т економіки та управління Ун-ту „Україна” ; за заг. ред. П. І. Юхименка ; наук. ред. І. Г. Романченко. – Біла Церква, 2016. – С. 66–69. (0,3 д. а.)

35. **Коваленко С. Г.** Авторитетний файл „колективні автори”: формування й використання / С. Г. Коваленко // Звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського : тези / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – Режим доступу:

http://dnrb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

36. **Кривоносова О. В.** Популяризація галузевих ресурсів ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського серед студентської молоді засобами соціокультурної діяльності / Кривоносова Олена Володимирівна // Удосконалення інформаційно-ресурсного забезпечення освіти і науки в умовах євроінтеграції : тези доповідей XVIII Міжнар. наук.-практ. конф. (26–28 трав. 2016 р.) / Білоцерків. ін-т економіки та управління Ун-ту „Україна” ; за заг. ред. П. І. Юхименка ; наук. ред. І. Г. Романченко. – Біла Церква, 2016. – С. 72–75. (0,3 д. а.)

37. **Лобановська І. Г.** Корпоративні бібліотечні проекти – ефективна форма взаємодії [Електронний ресурс] / Лобановська І. Г. // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnrb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

38. **Лобановська І. Г.** Лінгвістичне забезпечення інформаційно-пошукової системи бібліотеки: комплексний підхід / Лобановська І. Г. // Звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnrb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

39. **Лобановська І. Г.** Співробітництво освітянських бібліотек України у формуванні інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу / Лобановська Інна Георгіївна // Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору : тези міжнар. наук. конф., 21–

23 жовт. 2014 р. / НБУВ. – Київ, 2014. – Режим доступу: <http://conference.nbuv.gov.ua/report/view/id/418>. (0,1 д.а.)

40. **Лога Т. В.** Інновації та традиції в довідково-бібліографічному обслуговуванні користувачів [Електронний ресурс] / Т. В. Лога // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

41. **Мацібора Н. Г.** Колекція шкільних підручників як джерелознавча база дослідження / Н. Г. Мацібора // Звітна наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського : тези / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В.О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

42. **Ніколаєнко Я. М.** Використання бібліотечно-інформаційних ресурсів у процесі формування креативності майбутніх фахівців з державного управління / Я. М. Ніколаєнко // Розвиток креативного публічного управління : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (8 квітня 2016 р.) / за заг. ред. О. І. Дація. – Київ : Академія муніципального управління, 2016. – С. 402–403. (0,1 д. а.)

43. **Ніколаєнко Я. М.** Шляхи розвитку бібліотечного книгообміну в Україні [Електронний ресурс] / Я. М. Ніколаєнко // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу:

<http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

44. **Орищенко І. О.** Бібліотеки Харківського товариства грамотності як витoki формування фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (кінець XIX – початок XX ст.) [Електронний ресурс] / / І. О. Орищенко // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – <http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

45. **Орищенко І. О.** Концептуальні засади створення музею ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського / І. О. Орищенко // Звітна наукова конференція за результатами наукових досліджень співробітників Державної науково-педагогічної бібліотки України імені В. О. Сухомлинського за 2015 рік / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

46. **Павленко Т. С.** Електронні послуги як чинник задоволення інформаційних потреб користувачів бібліотеки / Т. С. Павленко // Матеріали Звітної науково-практичної конференції за результатами наукових досліджень співробітників ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського України за 2015 рік : інформ. вид. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д., Заліток Л. М., Зозуля С. М. та ін.]. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

47. **Павленко Т. С.** Система електронних послуг в інформаційному просторі бібліотеки [Електронний ресурс] / Т. С. Павленко // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт.

наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

48. **Палійчук Р. І.** Питання реформування шкільної освіти на сторінках педагогічних періодичних видань / Р. І. Палійчук // Звітна наук.- практ. конф. ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського : тези / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В.О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

49. **Палійчук Р. І.** Творча спадщина С. І. Миропольського – джерело для вивчення історії освіти: за матеріалами з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] / Р. І. Палійчук // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

50. **Покусова О. С.** Галузеві інформаційні потреби користувачів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського: шляхи їх задоволення / О. С. Покусова // Матеріали Звітної науково-практичної конференції за результатами наукових досліджень співробітників ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського України за 2015 рік : інформ. вид. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д., Заліток Л. М., Зозуля С. М. та ін.]. – Київ, 2015. – Режим доступу:

http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.).

51. Покусова О. С. Роль земств у розвитку шкільних бібліотек в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.) / О. С. Покусова // Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки за 2015 рік : інформ. вид. / НАПН України, Ін-т педагогіки НАПН України ; [редкол.: Топузов О. М., Березівська Л. Д. ... та ін.]. – Київ : Ін-т педагогіки, 2015. – С. (0,1 д. а.).

52. Покусова О. С. Шкільна бібліотека у структурі навчально-виховного процесу як наукова проблема / О. С. Покусова // Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки за 2013 рік : інформ. вид. / НАПН України, Ін-т педагогіки НАПН України ; [редкол.: Топузов О. М., Березівська Л. Д. ... та ін.]. – Київ : Ін-т педагогіки, 2014. – С. 40–41. (0,1 д. а.).

53. Помчалова О. Г. Авторитетні записи заголовків індивідуальних авторів – запорука якості електронного каталогу / Помчалова О. Г. // Звітна наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського : тези / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В.О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

54. Помчалова О. Г. Абеткові каталоги наукової бібліотеки Українського науково-дослідного інституту педагогіки як складник інформаційно-пошукової системи [Електронний ресурс] / О. Г. Помчалова // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

55. Пономаренко Л. О. Інновації та досвід Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського у створенні електронних бібліографічних ресурсів / Л. О. Пономаренко // Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору : матеріали міжнар. наук. конф. (м. Київ, 21–23 жовт. 2014 р.) / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, Рада дир. б-к та інформ. центрів – членів МААН. – Київ, 2014. – С. 485–489. (0,3 д. а.)

56. Прохоренко О. М. ЕДД як інноваційна форма задоволення запитів користувачів Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського / О. М. Прохоренко // Матеріали Звітної науково-практичної конференції за результатами наукових досліджень співробітників ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського України за 2015 рік : інформ. вид. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д., Заліток Л. М., Зозуля С. М. та ін.]. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

57. Рубан А. І. Науково-педагогічна спадщина: журнал „Дошкольное воспитание” (1911–1917) як популяризатор дитячої книжки та читання [Електронний ресурс] / А. І. Рубан // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

58. Рубан А. І. Інформаційні ресурси бібліотек: формування та використання / А. І. Рубан // Звітна наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

59. **Стельмах Н. А.** Бібліографічні ресурси ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з питань сучасних технологій навчання / Н. А. Стельмах // Звітна наукова конференція за результатами наукових досліджень співробітників Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського за 2015 рік / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

60. **Страйгородська Л. І.** Біобібліографія – одне з основних документальних джерел про життя та діяльність учених [Електронний ресурс] / Л. Страйгородська // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

61. **Страйгородська Л. І.** Національно-патріотичне виховання в публікаціях українського педагога-просвітителя Олександра Дорошкевича [Електронний ресурс] / Л. І. Страйгородська // Українські педагоги про національно-патріотичне виховання : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [та ін.] ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Філімонова Т. В. ; літ. ред. Редько-Шпак Л. В.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – С. 27. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/08/ddd1.pdf>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

62. **Страйгородська Л. І.** Роль Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені Василя Сухомлинського в соціокультурному просторі крізь призму науково-інформаційної та бібліографічної діяльності [Електронний ресурс] / Л. Страйгородська // Читання в соціокультурному

просторі дитинства: діапазон можливостей і партнерства : Міжнар. наук.-практ. конф., 5–6 квіт. 2016 р. : зб. матеріалів / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. Є. Ю. Подокопна. – Текст. дані. – Київ, 2016. – С. 51–53. – Режим доступу: <http://www.chl.kiev.ua/mbm/Book/View/213#page/4/mode/2up>. – Назва з екрана. (0,2 д. а.)

63. **Тарнавська С. В.** Інформаційно-бібліографічні ресурси Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського з питань сучасних технологій навчання / Тарнавська Сніжана Вікторівна // Удосконалення інформаційно-ресурсного забезпечення освіти і науки в умовах євроінтеграції : тези доповідей XVIII Міжнар. наук.-практ. конф. (26–28 трав. 2016 р.) / Білоцерків. ін-т економіки та управління Ун-ту „Україна” ; за заг. ред. П. І. Юхименка ; наук. ред. І. Г. Романченко. – Біла Церква, 2016. – С. 95–98. (0,2 д. а.).

64. **Тарнавська С. В.** Науково-інформаційний супровід дошкільної освіти: бібліографічний аспект [Електронний ресурс] / Тарнавська С. В. // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

65. **Тарнавська С. В.** Сава Христофорович Чавдаров про патріотичне виховання дітей в сім’ї [Електронний ресурс] / С. В. Тарнавська // Українські педагоги про національно-патріотичне виховання : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару /ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [та ін.] ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Філімонова Т. В. ; літ. ред. Редько-Шпак Л. В.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – С. 26–27. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/08/ddd1.pdf>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

66. **Тарнавська С. В.** „Календар знаменних і пам’ятних дат в галузі освіти і педагогічної науки” як інформаційно-бібліографічний ресурс для освітянської галузі України [Електронний ресурс] / С. В. Тарнавська // Звітна наукова конференція за результатами наукових досліджень співробітників Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського за 2015 рік / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

67. **Ушакова Л. М.** Імідж-каталог – перехідна ланка до електронного каталогу бібліотеки / Л. М. Ушакова // Звітна наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського : тези / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В.О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

68. **Філімонова Т. В.** Бібліографічні покажчики Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського з питань розвитку вищої освіти України / Філімонова Тетяна Віталіївна // Удосконалення інформаційно-ресурсного забезпечення освіти і науки в умовах євроінтеграції : тези доповідей XVIII Міжнар. наук.-практ. конф. (26–28 трав. 2016 р.) / Білоцерків. ін-т економіки та управління Ун-ту „Україна” ; за заг. ред. П. І. Юхименка ; наук. ред. І. Г. Романченко. – Біла Церква, 2016. – С. 98–102. (0,3 д. а.)

69. **Філімонова Т. В.** Василь Сухомлинський : Щоб у серці жила Батьківщина [Електронний ресурс] / Т. В. Філімонова // Українські педагоги про національно-патріотичне виховання : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [та ін.] ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Філімонова Т. В. ; літ. ред. Редько-Шпак Л. В.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – С. 26–27. Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/08/ddd1.pdf>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.).

70. **Філімонова Т. В.** Історія створення фонду Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (1920-ті рр.) / Т. В. Філімонова // Ідея університету у європейському і національному вимірах: традиції, сьогодення, перспективи : наук.-практ. конф. : зб. тез. – Львів, 2016. – С. 87–88. (0,1 д. а.).

71. **Філімонова Т. В.** Сучасний стан проблеми створення галузевих бібліографічно-інформаційних ресурсів України / Т. В. Філімонова // Звітна наукова конференція за результатами наукових досліджень співробітників Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського за 2015 рік / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

72. **Філімонова Т. В.** Формування фонду Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського у 1920-ті рр. [Електронний ресурс] / Т. В. Філімонова // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

73. **Хемчян І. І.** Інформаційні ресурси мережі освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України: мета, завдання, результат / Хемчян Ірина Іванівна // Удосконалення інформаційно-ресурсного забезпечення освіти і науки в умовах євроінтеграції : тези доповідей XVIII Міжнар. наук.-практ. конф. (26–28 трав. 2016 р.) / Білоцерків. ін-т економіки та управління Ун-ту „Україна” ; за заг. ред. П. І. Юхименка ; наук. ред. І. Г. Романченко. – Біла Церква, 2016. – С. 102–105. (0,3 д. а.)

74. **Хемчян І. І.** Роль шкільної бібліотеки у патріотичному вихованні учнівської молоді [Електронний ресурс] / І. І. Хемчян // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України. Вип. 2 : звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), І. Г. Лобановська та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/звітні-науково-практичні-конференції/12100-2/>. – Назва з екрана. (0,1 д.а.)

75. **Хемчян І. І.** Шкільна бібліотека в системі громадянсько-патріотичного виховання учнівської молоді [Електронний ресурс] / І. І. Хемчян // Українські педагоги про національно-патріотичне виховання : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару /ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [та ін.] ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Філімонова Т. В. ; літ. ред. Редько-Шпак Л. В.]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – С. 42–44. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/08/ddd1.pdf>. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

76. **Хемчян І. І.** Представлення мережі освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України у соціальних медіа / І. І. Хемчян // Звітна наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського : тези / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В.О. Сухомлинського. – Київ, 2015. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/zbirnuk_tez_2016.pdf. – Назва з екрана. (0,1 д. а.)

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. **Галузеві періодичні видання України (журнали). 1807–1922 рр.** [Електронний ресурс] : [бібліогр. база даних] / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Електрон. текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://194.44.28.246/cgi->

bin/irbis64r_12/cgiirbis_64.exe?LNG=&C21COM=F&I21DBN=DB2&P21DBN=DB2&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=&S21CNR=. – Назва з екрана.

2. **Електронна колекція наукових праць В. О. Сухомлинського** [Електронний ресурс] : [бібліогр. база даних] / підгот. Заліток Л. М. / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Електрон. текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: [http://194.44.28.246/cgi-bin/irbis64r_12/cgiirbis_64.exe?LNG=&C21COM=S&I21DBN=ELIBR&P21DBN=ELIBR&S21FMT=fullwebr&S21ALL=<.>P=СУХОМЛИНСЬКИЙ, В. О. \(УКРАЇНСЬКИЙ ПЕДАГОГ, ПИСЬМЕННИК ; 1918-1970\)\\$<.>](http://194.44.28.246/cgi-bin/irbis64r_12/cgiirbis_64.exe?LNG=&C21COM=S&I21DBN=ELIBR&P21DBN=ELIBR&S21FMT=fullwebr&S21ALL=<.>P=СУХОМЛИНСЬКИЙ, В. О. (УКРАЇНСЬКИЙ ПЕДАГОГ, ПИСЬМЕННИК ; 1918-1970)$<.>). – Назва з екрана.

3. **Зведена база даних галузевих рідкісних і цінних видань ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України** [Електронний ресурс] : [бібліогр. база даних] / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Електрон. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: http://194.44.28.246/cgi-bin/irbis64r_12/cgiirbis_64.exe?LNG=&C21COM=F&I21DBN=RARE&P21DBN=RARE&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=&S21CNR=. – Назва з екрана.

ВИСНОВКИ

Нова парадигма освіти вимагає від бібліотек галузі нових теоретичних, організаційних, методичних і технологічних підходів до формування бібліотечно-інформаційних ресурсів і надання доступу до них. Маючи на меті їх розроблення й поглиблення, колектив науковців Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) протягом 2014–2016 рр. провів фундаментальне дослідження на тему **„Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України”**.

У ході виконання НДР розроблено й теоретично обґрунтовано структуру та основні напрями створення понятійно-категоріального апарату науково-дослідної роботи, який на початковій стадії формується на підставі технічного завдання та поповнюється на наступних стадіях дослідження.

Відповідно до завдань НДР у межах дослідження дібрано й ґрунтовно проаналізовано джерельну базу з теми дослідження. Зокрема здійснено науковий аналіз документопотоку з питань формування та використання інформаційних ресурсів у бібліотеках України протягом 2010–2015 рр. Проведений аналіз продемонстрував різноманіття тем публікацій і напрямів досліджень, здійснюваних книгозбірнями країни, дав змогу простежити, наскільки розробленими були питання роботи з ІР, а також виявити ряд проблем, які потребують подальшого висвітлення і, по можливості, розв’язання. Отже, розроблення організаційних, теоретичних, науково-методичних засад формування галузевого бібліотечно-інформаційного ресурсу, що складатиметься з різних його видів, створений спільними зусиллями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського і мережею освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, є конче потрібним кроком у розвитку галузевого бібліотекознавства та інформаційної діяльності в державі.

Одним із центральних понять інформаційної науки і практики є поняття інформаційної потреби – потреби користувача інформації в отриманні будь-яких даних, повідомлень, фактів для розв’язання проблем, пов’язаних з науковою або практичною діяльністю. Інформаційні потреби за своєю природою не є статичними, вони постійно змінюються під впливом зовнішнього середовища, конкретизації завдань, уточнення й зміни напрямів, методик та інструментарію наукового та виробничого пошуку.

Система визначення інформаційних потреб користувачів передбачає такі цілі: відстеження й оцінка відповідності надання інформаційних послуг інформаційним потребам користувачів; виявлення лакун у процесі інформаційного забезпечення, відстеження та дослідження змін у потребах; створення системи вибіркового розповсюдження інформації, що забезпечує задоволення індивідуальних інформаційних потреб; запровадження змін у наданні інформаційних послуг.

Формування фонду бібліотеки значною мірою залежить від якості його комплектування. У процесі проведення НДР з’ясовано, що в комплектуванні фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського основоположним є принцип профілювання. Його визначають насамперед завдання й розвиток освіти та педагогічної науки в Україні, напрями діяльності установ НАПН України, тип бібліотеки, структура її фонду, категорії користувачів.

Проаналізовано теоретичну базу з питань способів та джерел документопостачання галузевої бібліотеки в сучасних економічних умовах. Установлено, що проблема своєчасного та повноцінного документопостачання бібліотечних фондів є однією з пріоритетних у бібліотечному фондознавстві. З’ясовано, що кризовий стан систематичного поповнення складу фондів бібліотек України, спричинений розпадом системи державного централізованого книгорозповсюдження, постійним недофінансуванням комплектування бібліотек, відсутністю єдиної інформаційної й технологічної платформи взаємодії видавничої, книготорговельної та бібліотечної галузей.

Уперше проаналізовано оперативність наповнення фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського безоплатним обов'язковим примірником з питань педагогіки та психології для створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів і залежність його надходження від досконалості законодавчої бази України. Досліджено питання комплектування бібліотек через обмінно-резервні фонди (ОРФ). У ході дослідження та проведеного моніторингу встановлено, що ефективне проведення бібліотечного документообміну великою мірою залежить від нормативно-правового регулювання цього процесу, спрощення митних процедур при отриманні документів з-за кордону, періодичного перегляду поштових тарифів.

Досліджено питання зберігання бібліотечного фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. З'ясовано деякі традиційні й інноваційні підходи у цьому питанні.

У ході виконання НДР розроблено організаційно-технологічні засади і методи гармонізації традиційних і електронних галузевих інформаційних ресурсів. У процесі дослідження з'ясовано, що гармонізація є важливим чинником, який сприяє інформатизації процесів наукової та управлінської діяльності в галузі, спрямованій на практичні завдання модернізації науки та освіти в Україні.

Розглянуто новітні технології для удосконалення обслуговування користувачів та їх застосування, питання формування електронних бібліотек, зокрема формування Наукової педагогічної електронної бібліотеки (НПЕБ) ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

На основі парадигми інформаційного суспільства теоретично обґрунтовано доцільність та актуальність використання веб-порталу як засобу гармонізації традиційних і електронних галузевих інформаційних ресурсів; визначено підхід до побудови веб-порталу й інтегрування його з інформаційними системами підтримки традиційних та електронних галузевих інформаційних ресурсів в єдиному веб-середовищі.

Розв'язання проблем гармонізації традиційних і електронних галузевих інформаційних ресурсів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського здійснено через формування цифрових колекцій. Проаналізовано організацію та функціонування колекції „Фонд В. О. Сухомлинського” у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Окреслено проблеми інтегрування різновидових документних ресурсів з питань сухомлиністики як одного з джерел у системі документних комунікацій та використання її в сучасному освітньому просторі. Доведено, що створення ефективних методик вивчення та репрезентації документів Фонду В. О. Сухомлинського сприятиме розвитку сухомлиністики і розширенню кола дослідників і користувачів бібліотеки.

Досліджено питання упровадження хмарних технологій у діяльність ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Визначено переваги та недоліки хмарних обчислень, виявлено найбільш популярні рішення в цій галузі. Досліджено можливості використання „хмарних технологій” для створення електронного наукового періодичного видання „Наукові праці ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”. Створено сайт видання у межах проекту „Наукова періодика України”.

Розроблено наукові засади аналітико-синтетичного опрацювання вхідного документного потоку до сукупного фонду освітянських бібліотек.

Формування якісних сумісних інформаційно-пошукових систем (ІПС) – обов'язкова умова повноцінного використання інформації як важливого стратегічного ресурсу сучасності. Становлення й розвиток ІПС бібліотек, як традиційних, так і автоматизованих, нерозривно пов'язано з якістю лінгвістичного забезпечення, що є їх невід'ємною складовою частиною. Елементом будь-яка ІПС є інформаційно-пошукові мови (ІПМ). У процесі дослідження охарактеризовано ІПМ, використовувані для розкриття змісту документів: класифікаційну, предметизаційну та дескрипторну, кожна з яких має свої переваги й недоліки. Доведено, що у зв'язку з потребою забезпечення різноманітних інформаційних потреб, ефективними для пошуку за широкотематичними запитами є класифікаційні, а для пошуку за

детальними запитами – вербальні ІІМ. Обґрунтовано думку, що в складі лінгвістичного забезпечення інформаційно-пошукової системи має бути хоча б одна вербальна і одна класифікаційна ІІМ. За результатами проведеного дослідження зроблено висновок, що лише комплексне застосування різних ІІМ дає змогу здійснювати якісне опрацювання політематичного вхідного документопотоку бібліотеки, в результаті чого відбувається створення такого пошукового образу документа, який уможливорює багатоаспектний пошук потрібної інформації.

Розвиток корпоративних мереж, упровадження таких форм міжбібліотечної співпраці, як створення зведених електронних каталогів, обмін бібліографічними базами даних, взаємне надання бібліотеками доступу до своїх інформаційних ресурсів потребують ведення автоматизованої каталогізації в єдиному форматі з дотриманням єдиних для всіх норм і правил. Досліджено питання авторитетного контролю, а також розкрито його роль в уніфікуванні бібліографічних записів, що допомагає уникненню помилок під час створення баз даних і розширенню пошукових можливостей електронного каталогу (ЕК).

Уперше досліджено питання формування й використання авторитетних файлів колективних авторів, індивідуальних авторів і предметних заголовків у провідних освітянських бібліотеках України. У результаті дослідження встановлено, що більшість бібліотек знайомі з цією технологією і хотіли б її використовувати в процесі роботи, що є важливою умовою успішного інтегрування освітянських бібліотек в єдиний інформаційний простір, розвитку міжбібліотечної взаємодії та функціонування автоматизованої системи пошуку документів. Обґрунтовано потребу в кооперуванні роботи провідних освітянських бібліотек України у створенні зведених баз даних дисертацій і збірників наукових праць з питань освіти, педагогіки та психології для надання користувачам оперативного доступу до наукової інформації, що міститься в цих документах.

Розкрито зміст галузевого інформаційного ресурсу через створення бібліографічної продукції. Здійснено бібліографічний супровід розвитку вітчизняної науки: підготовлено та оприлюднено науково-допоміжну, рекомендаційну, біобібліографічну продукцію. Вивчено й упроваджено досвід провідних вітчизняних і зарубіжних бібліотек з питань наукознавства, бібліографії та біографістики.

Уперше досліджено бібліотечно-інформаційний ресурс підручників і навчальних посібників з природничо-математичних предметів для початкових і середніх навчальних закладів (1918–1945 рр.) з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Репрезентовано дидактичну й методичну спрямованість, зміст, науково-методичний інструментарій підручників і посібників, їх поетапне вдосконалення з урахуванням досягнень природничо-математичної науки, методики, практики навчання. Виявлено здобутки методичної науки для творчого використання в процесі сучасного підручникотворення.

Здійснено наукове опрацювання документів з фонду рідкісних видань, зокрема іноземних. До БД „Рідкісні книги” введено 980 бібліографічних записів книжок. У ході дослідження виявлено, що в освітянських бібліотеках системне дослідження фонду рідкісних видань не ведеться, тому формування зведеної бази даних є перспективним завданням. У БД „Періодичні видання XIX – поч. XX ст.” опрацьовано 26 назв журнали (1276 прим.) з колекції „Періодичні видання 1808–1917 рр.”.

Розроблено науково-методичні засади забезпечення діяльності мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України. Узагальнено статистичну інформацію, отриману від провідних освітянських бібліотек, продовжено роботу з визначення рейтингу основних показників діяльності освітянських бібліотек. З’ясовано, що на динаміку основних цифрових показників роботи бібліотек впливає впровадження ІКТ.

Уперше проаналізовано наукову діяльність бібліотек ВНЗ педагогічного та інженерно-педагогічного профілів, яка полягає у здійсненні

фундаментальних і прикладних досліджень задля раціоналізації бібліотечної практики, професійного розвитку бібліотечних кадрів, адаптації книгозбірень до сучасних вимог освітнього середовища.

Досліджено представлення сайтів провідних освітянських бібліотек у всесвітній мережі Інтернет. Доведено, що на якість роботи бібліотек безпосередньо впливають: забезпечення цілодобового доступу користувачів до електронних каталогів і бібліотек, створення та повноцінне використання електронних архівів наукових публікацій, застосування технологій електронного обслуговування та навчання, оперативне висвітлення подій на сайті бібліотеки тощо.

Розроблено комплекс організаційно-управлінських документів для забезпечення діяльності мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України. Визначено пріоритетні напрями подальшого розвитку бібліотечно-інформаційного комплексу як соціокультурного об'єкта та основні тенденції його функціонального і технологічного оновлення.

Оприлюднення кінцевих результатів дослідження здійснено у 2016 р. на міжнародній науково-практичній конференції **„Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України”**, у роботі якої взяло участь понад 350 учасників. Мета наукового форуму полягала в аналізі теоретичних, науково-методичних та організаційних засад щодо створення бібліотечно-інформаційних ресурсів на базі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського спільно з провідними освітянськими бібліотеками на засадах кооперування й координування, висвітленні практичних результатів, окресленні перспектив розвитку формування ІР у подальшому й забезпечення вільного та багатоаспектного доступу до них.

У межах конференції 18 листопада 2016 р. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського за сприяння МОН України та НАПН України проведено Всеукраїнський форум **„Місія бібліотек навчальних закладів у національно-патріотичному вихованні дітей та молоді”**.

Маючи на меті впровадження в практику теоретичних, методичних і організаційних засад вище зазначеної НДР, підготовлено збірник **„Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Вип. 5 Організація і методика створення корпоративних інформаційних ресурсів для освітянської галузі України”**, до якого увійшли матеріали за результатами виконання НДР **„Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України”** (2014–2016 рр.), а також доповіді, виголошені на міжнародній науково-практичній конференції **„Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України”** (17–18 листопада 2016 року, Київ).

Вагомим результатом НДР стала підготовка колективної монографії **„Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України”**. Концептуальні положення монографії мають стати методологічним підґрунтям для подальших досліджень проблем інноваційного розвитку освітянських бібліотек як важливого складника освітнього середовища.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Одним із пріоритетних напрямів державної політики сучасної України є створення й розвиток відкритої мережі освітніх ресурсів, їх інтегрування. До базових засад, що визначають рух України до інформаційного суспільства, належать: формування єдиного інформаційно-комунікаційного простору як частини світової інформаційної інфраструктури; інтенсивний розвиток нових і високих технологій; створення системи забезпечення прав громадян на вільне отримання, поширення та використання інформації; задоволення потреб суспільства в інформації; підвищення рівня освіти, науково-технічного й культурного обміну за рахунок розширення регіональної, національної та міжнародної інформаційної взаємодії. Сукупність цих аспектів свідчить, що бібліотека вступає в стадію трансформації як власне інформаційно-бібліотечного обслуговування, так і функціональної спрямованості бібліотечної діяльності, що стає багатоаспектною, динамічною, різноманітною. Розвиваються й трансформуються під впливом інтелектуалізації соціально-економічного життя України нові напрями й форми бібліотечної діяльності, що сприяють задоволенню інформаційних потреб користувачів бібліотек.

Останнє десятиліття відзначено розвитком таких важливих напрямів, як інтегрування інформаційних ресурсів бібліотек; створення на базі бібліотек інформаційних центрів у галузі освіти, права, екології; покращення культурно-освітнього й творчого простору бібліотеки, формування галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів.

За результатами НДР визначено **перспективні напрями наступних наукових досліджень**, серед яких:

- ✓ вивчення особливостей галузевих інформаційних потреб користувачів як чинника вдосконалення системи науково-інформаційного забезпечення інноваційного розвитку національної освіти та педагогічної науки й практики;

✓ сприяння діяльності мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України з питань формування інформаційного середовища в наукових установах і навчальних закладах;

✓ виявлення пріоритетних напрямів розвитку педагогічної та психологічної науки із застосуванням бібліометричних досліджень;

✓ визначення пріоритетних напрямів розвитку бібліотечно-інформаційного комплексу як соціокультурного об'єкта та основних тенденцій його функціонального й технологічного оновлення;

✓ розроблення науково-методичних засад діяльності мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України;

✓ проведення досліджень фонду рідкісних видань іноземними мовами та забезпечення активної участі науковців у міжнародних проектах, програмах, метою яких є збереження й популяризування культурного надбання;

✓ розроблення механізму використання інформаційних можливостей веб-порталу бібліотеки для впровадження наукових здобутків та їх моніторингу;

✓ налагодження міжнародних зв'язків, встановлення партнерських контактів з профільними установами інших країн, участь у міжнародних проектах, конкурсах тощо.

З огляду на вище зазначене перед ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського поставлено нові завдання. У зв'язку з цим упродовж 2017–2019 рр. фахівці бібліотеки здійснюватимуть наукове дослідження на тему **„Науково-методичні засади розвитку освітянських бібліотек як важливого складника освітнього середовища”**. Має бути:

– досліджено нормативно-правову базу функціонування сучасного національного інформаційного простору;

– досліджено й узагальнено вітчизняний і зарубіжний досвід діяльності бібліотек;

– визначено основні напрями інноваційного розвитку освітянських

бібліотек України;

- досліджено тенденції розвитку провідних освітянських бібліотек для прискорення процесу їх трансформування в сучасні базові галузеві бібліотечно-інформаційні комплекси та забезпечення інтегрування ресурсів бібліотек у світовий інформаційний простір;

- забезпечено розвиток інформаційно-освітнього середовища навчальних закладів, шкільних бібліотек як освітніх і культурних центрів, осередків національно-патріотичного виховання дітей і молоді;

- підготовлено науково-виробничу та довідкову продукцію та упроваджено її в практику роботи для науково-методичного забезпечення процесу трансформування освітянських бібліотек у сучасні науково-інформаційні центри та їх подальший інтенсивний розвиток;

- досліджено ефективність науково-методичної діяльності ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артемов Ю. І. Сутність і зміст електронних колекцій у системі педагогічної науки і практики / Юрій Артемов, Олександр Непляха // Вісн. Кн. палати. – 2006. – № 10. – С. 30–33.
2. Бондар Л. М. Шляхи формування галузевого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського / Л. М. Бондар, Н. С. Плужнікова // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ : Пед. думка, 2010. – Вип. 2 : Всеукраїнський інформаційний ресурс з питань психолого-педагогічної науки і освіти: сучасний стан та шляхи розвитку. – С. 122–128.
3. ДСТУ 5034:2008. Науково-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять. – [Чинний від 2009–01–01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2009. – III, 40 с. : табл. – (Інформація та документація) (Національний стандарт України).
4. ДСТУ 7448:2013. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять. – [Чинний від 2014–07–01]. – Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. – III, 41 с. : табл. – (Інформація та документація) (Національний стандарт України).
5. Електронні інформаційні ресурси бібліотек у піднесенні інтелектуального і духовного потенціалу українського суспільства : [монографія] / [авт. кол.: О. С. Онищенко, Л. А. Дубровіна та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ : НБУВ, 2011. – 247 с.
6. Інформаційні ресурси : Словник законодавчої та стандартизованої термінології / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: П. І. Рогова, Я. О. Чепуренко, С. М. Зозуля, І. Г. Лобановська]. – Київ : Нілан-ЛТД, 2012. – 283 с.

7. Інформаційно-нормативний збірник : на допомогу методистам з бібл. фондів / упоряд: співроб. від-ня орг. видання навч. літ. Ін-ту інновац. технологій і змісту освіти // Шкіл. б-ка плюс. – 2014. – Трав. (№ 9/10). – С. 14–63.

8. Концепція створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського / [авт.: Рогова П. І., Артемов Ю. І. та ін.] ; Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2013. – 19, [1] с.

9. Костенко Л. Й. Проблеми формування електронних бібліотек України / Л. Й. Костенко // Бібліотека. Наука. Культура. Інформація = Library. Science. Culture. Information : наук. зб. НБУВ / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. – Київ, 1998. – Вип. 1. – С. 220–228.

10. Лобановська І. Г. Взаємодія освітянських бібліотек України у формуванні інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу: організаційний аспект / Інна Лобановська // Вісн. Кн. палати. – 2014. – № 9. – С. 16–20. Формування та зберігання фонду рідкісних та цінних видань в освітянських бібліотеках МОНмолодьспорту України та НАПН України : інструкт.-метод. рек. / [упоряд.: Мацібора Н. Г., Бондарчук О. Б., Палійчук Р. І.] ; НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ : [б. в.], 2011. – 48 с.

11. Лобузіна К. В. Технології організації знаннєвих ресурсів у бібліотечно-інформаційній діяльності : монографія / Катерина Лобузіна ; [відп. ред. О. С. Онищенко] ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ : [б. в.], 2012. – 249, [1] с. Стратегія розвитку бібліотечно-інформаційного ресурсу Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського / [уклад.: Артемов Ю. І., Рогова П. І., Вараксіна Н. В.] ; НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ : [б. в.], 2010. – 29 с.

12. Перевірка бібліотечних фондів : метод. рек. / [упоряд. Доркєну Г. М. ; наук. ред. Лобановська І. Г.] ; Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ : [Нілан-ЛТД], 2012. – 26, [2] с. – (Серія „На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек” ; вип. 11).

13. Створення інформаційного ресурсу з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства й інформаційної діяльності в традиційній та електронній формах в освітянських бібліотеках : (метод. рек.) / [упоряд. Рубан А. І.] ; Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ : [б. в.], 2013. – 71 с.

14. Стрішенець Н. В. Авторитетний контроль: необхідність координованого підходу / Надія Стрішенець // Бібл. вісн. – 2014. – № 5. – С. 12–15.

15. Ярошенко Т. О. Електронні журнали в системі інформаційних ресурсів бібліотеки : [монографія] / Т. О. Ярошенко. – Київ : Знання, 2010. – 215 с.